

desembre 1999

núm. 206

200 PTA

LLUCMAJOR

de pinte en ample

CAPOCORB SE SALVA SENSE PAGAR INDEMNITZACIONS

100 cl.

25% vol.

XARO P
d'en
CORI
J. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT
C/ Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX
Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezares
Antònia M. Bonet	Llúcia Caldés
Francina Capellà	Celso Calviño
Miquel Cardell	Sebastià Cardell
Joan Clar	Bartomeu Font
Antònia Font	Catalina Garau
Maties Garcies	Joana Font
Franc Jaume	Miquel Janer
Coloma Julià	Joan Jaume
Antoni Llompart	Aina M. Llompart
Llorenç Mascaró	Jaume Manresa
Apol·lònia M. Monserrat	Antoni Monserrat
Francisca Mut	Joan Monserrat
Jaume Oliver	Guillem Oliver
Bartomeu Prohens	Margalida Palou
Damià Roig	Nanda Ramon
Josep Sacarès	Sebastià Rubí
Tomeu Sbert	Miquel Sbert
Joan Socies	Catalina Serra
Jeroni Tomàs	Gabriel Thomàs
Antoni Vadell	Arnau Tomàs
M. del Mar Vanrell	Bàrbara Verdera
Francesc Verdera	

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, n° 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

Nou Govern a les illes Balears: un nou camí i una nova il·lusió

El nou curs polític ha començat amb l'estrena d'un nou canvi a les més altes instàncies de les illes. El resultat de les passades eleccions del 13 de juny es varen caracteritzar per un clar guanyador, el PP, però sense una majoria absoluta o una aliança que els permetés assolir un nou curs polític.

Les aliances i pactes a les 3 illes permeten un canvi polític en aquesta comunitat, després de 16 anys de governs del PP. Després de negociacions i altres herbes, el nou govern de les illes Balears s'estrenava amb un president socialista, Francesc Antich, que després de dies d'aliances, comanda un govern de les illes Balears de tres colors: el PSOE, el PSM i EU-Els verds. Aquesta negociació contemplava, també, pactes als 3 consells de Mallorca, Menorca i d'Eivissa. La nova aventura començava a prendre força i a fer-se realitat.

Bé, després d'aquests mesos de nou govern és difícil veure o analitzar aquelles qüestions que donen lloc a una valoració dels esmentats poders. De fet, el marge de confiança al nou equip del govern de les illes Balears s'anirà veient amb el dia a dia.

Des de la nostra perspectiva de representar als mitjans d'informació dels diferents pobles de la geografia insular mallorquina, voldríem demanar als nous governants situats, tant al govern de les illes Balears com al Consell de Mallorca, aquelles inquietuds que són imminents a les nostres realitats de la part forana, enlloc d'exigir el que no han fet durant aquests primers mesos de govern. La nostra aposta pretén ser, en aquesta nova etapa, un calc del que sempre hem fet amb els polítics d'aquesta comunitat. Hem estat tolerants i ho volem seguir essent.

Una de les línies habituals de les diferents juntes directives de l'APFM ha estat la de ser un portaveu als nostres respectius pobles d'aquelles iniciatives que els nostres governants han volgut donar a conèixer a través de les nostres publicacions. Aquesta oferta de col·laboració l'hem traslladada, des de sempre, als governants de torn i, amb els d'ara no en farem una excepció.

Les publicacions de premsa forana han estat sempre capdavanteres en temes vinculats a la realitat imminent del país. Des dels nostres inicis, hem estat, sempre, en la línia de la recuperació de l'ús normal del català als nostres pobles informant i donant cabuda a allò que és noticiós als nostres respectius àmbits, essent, moltes vegades, denunciats i arriscant el nostre futur en una defensa d'allò que trobam millor pel nostre poble. Si, des d'un principi, hem estat una eina essencial en la recuperació de l'hàbit de lectura en la nostra llengua, els nostres polítics ho han tengut en compte i, esperem que així sigui d'ara endavant, de manera que volem seguir essent els saigs dels pobles que feien la crida pels cantons de les nostres viles, sempre amb el reconeixement de les nostres institucions. Des de sempre, venim informant d'allò que consideram important pels nostres veïnats, d'una manera voluntarista no reconeguda i fins i tot, des de l'anonimat.

Volem, com dèiem, esser saigs dels nostres pobles i viles, i volem, també, que retronin les campanes de la Seu quan les accions del legislatiu del nostre poble no siguin del nostre gust. En definitiva, des d'APFM, seguirem el dia a dia polític, el curs d'aquest nou camí que, des de la perspectiva d'on treballem hem posat a l'abast pel nostre país. ◆

Miquel Company Florit
president de l'Associació de Premsa Forana de Mallorca

Acord institucional sobre la violència contra les dones

Arnau Tomàs

L'única moció aprovada per unanimitat de les tres presentades en el plenari extraordinari mensual presentat per l'Ajuntament de Lluçmajor, fou la del grup socialista sobre la violència contra les dones, moció d'urgència que no figurava a l'ordre del dia, llegida per la regidora Sara Codina, la qual va manifestar que l'agressió a les dones a Balears s'ha multiplicat per cinc, violència no només domèstica, sinó estesa a distintes àrees de la societat, i va instar l'Ajuntament a promoure els recursos adients per protegir tant les dones com els seus fills, i prenent part a totes les concentracions per expressar la seva repulsa a tals actes.

La moció presentada pel PSM sobre el Claustre de Sant Bonaventura, que sol·licita la seva restauració per esdevenir museu, no fou aprovada, per entendre el batlle Lluç Tomàs que si bé les obres de restauració són urgents, aquestes han d'anar precedides pel corresponent informe dels serveis tècnics i del Patrimoni dependent del Consell Insular.

Lluç Tomàs també va declarar que aquest museu serà gestionat per una fundació oberta a totes les iniciatives, tant de caràcter personal com econòmic.

Joana Lluïsa Mascaró, portavoc del PSM, que presentava la moció, va assegurar que per declarar urgent les obres de restauració del Claustre, "no cal el permís de Patrimoni, perquè el Patrimoni és el Poble".

Antoni Garcies, del PSOE, va dir també que tot i que la fundació no sigui consolidada, no vol dir que aquesta no pugui actuar.

La moció presentada per ASI, relativa a la càrrega i descàrrega de mercaderies i a la circulació i aparcament de vehicles pesants a s'Arenal, es va aprovar amb l'abstenció de l'oposició perquè en aquesta moció no figura que després d'aquest ordenament circulatori de vehicles ha de ser refrendat per un reglament municipal, supervisat pels tècnics, per poder ser exhibit legalment per la policia municipal.

Altres temes aprovats

- Resolució de l'expedient de responsabilitat patrimonial, construït a instàncies de Joana Aguiló Ramon.
- Modificació del catàleg de llocs de treball i la modificació del complement d'un lloc de treball.
- Modificació del projecte de construcció del Centre d'Ensenyament Secundari de s'Arenal amb la modificació del contracte de l'obra. ♦

Sogesur obté el certificat Iso 9002 d'Aenor

L'empresa Sogesur, encarregada de la gestió integral de l'aigua a sis municipis de les illes Balears entre els quals destaca Lluçmajor va obtenir el certificat Iso 9002 d'Aenor (Associació Espanyola de Normalització i Certificació de Qualitat) com a prova de la qualitat de tots els serveis.

Entre les activitats certificades es troben la captació de l'aigua, la seva potabilització, dessalinització, distribució i control analític de l'aigua potable, clavagueram, depuració i control analític d'aigües residuals.

L'acte de lliurament d'aquest certificat va tenir lloc el 22 de novembre a Lluçmajor i el director del Centre Regional Est de Sogesur, Pere Coll, va explicar que els ciutadans haurien de ser conscients que la gestió que reben de la seva aigua és de gran qualitat.

Sogesur, a més de Lluçmajor, també opera a Eivissa, i subministra aigua en total a uns 88.000 habitants. ♦

Denuncien unes obres adossades al Molí d'en Dragonet

L'Associació d'Amics dels Molins de Mallorca ha denunciat l'execució d'un es projecte d'obres adossades al molí d'en Dragonet situat al final del carrer Orient.

Aquest molí és un dels més bells i més ben conservats del poble, perquè manté un interès cultural per estar situat en el casc urbà sense cap tipus de construcció adossada.

L'Associació d'Amics dels Molins ha denunciat que l'empresa promotora que vol construir un edifici de quatre pisos no respecta cap separació entre les parets del molí i fins i tot cobreix les finestres del monument.

L'esmentada associació ha sabut que la comissió de Cultura i Patrimoni històric del Consell de Mallorca a instàncies de l'Ajuntament de Lluçmajor, ha emès un informe que desaconsella aquesta construcció de l'edifici perquè desvirtuarà l'interès patrimonial del Molí d'en Dragonet. ♦

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

Gran vetllada musical de Santa Cecília

A. Tomàs

L'auge constant de l'Associació de Persones Majors de Lluçmajor, amb l'organització d'uns actes ben variats, es va veure consolidat el passat diumenge 21 de novembre amb una extraordinària vetllada musical en honor de Santa Cecília, patrona de la música, amb les actuacions de Paquita Cañellas, Antoni Mir, Maria Cañellas i Margalida Lladó, acompanyats pel músic Joan Xamena, tots pertanyents a l'associació esmentada.

Anteriorment, en el mateix local del carrer Esplai, el Dr. Blai Llopis, va pronunciar una conferència sobre el reumatisme. ♦

Concentració a plaça per rebutjar el terrorisme

El passat divendres dia 3, un centenar de persones es concentraren a plaça a les 19,30, en un acte convocat davant els ajuntaments a tot l'Estat espanyol. El batlle Sr. Lluç Tomàs, en presència de la quasi totalitat del consistori i un bon grapat de llucmajorers, va llegir un manifest on expressava el seu rebuig contra l'anunci de la banda terrorista de reiniciar l'activitat armada. ♦

Nou negoci a Lluçmajor

Al carrer de Sant Miquel núm.7 s'ha obert el local "Game on", de venda, lloguer i canvi de videojocs. En aquest local, regentat p'en Toni Tortell es venen jocs, consoles i també s'hi pot anar a jugar allà mateix. Tant la venda com el lloguer compta amb un nombrós assortit de jocs esportius, de lluites, de carreres i plataformes. ♦

5

PLAÇA 18 serigrafia

C/ DES RAFALET, SOLAR A-65
POLÍGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 971 660 422
FAX 971 661 922
<http://www.pl18.com> • e-mail: pl18@pl18.com

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

- Centre Coordinador -

Biblioteca Pública Municipal de Lluemajor

Plaça Espanya, 46 1r

Telef. 971.661018

Horari: De dilluns a divendres de 16 a 20h.

Dimarts, dijous i dissabtes de 10 a 13h.

NADAL A LA BIBLIOTECA

**Dissabte, dia 18 de desembre
a les 11 hores**

L'HORA DEL CONTE

Durant el mes de desembre: *Guia de lectura de Nadal*, amb exposició de llibres, CDisc i cassettes relacionats amb el Nadal.

Disposam de servei de fotocopiadora

Consell de Mallorca

S'Arenal

Partions imposades per prefectura de Costes

Tomeu Sbert (text i foto)

Al local de l'associació d'hotelers varen ser col·locats els plànols d'allò que es pretén que sigui la nova partió de la zona marítima-terrestre. Molta gent anà a veure-ho i quedà ben sorpresa ja que sembla que es vol imposar una llei incomprendible, discutible i discutida. Resulta que, pel que fa al Passeig de Miramar, algun "cervell privilegiat" ha posat la partió més enllà que les façanes dels actuals edificis i una línia torta i desigual marca això que aquest "cervell" deu creure convenient.

Les al·legacions no han fet més que començar. S'espera una rectificació lògica.

El cavall "Impetuoso" amb els seus propietaris, senyors Bauçà de "Can Torrat".

Suspensió cautelar de llicències d'obra

A conseqüència del que hem esmentat més amunt, l'Ajuntament de Lluçmajor ha hagut de prendre mesures cautelars en el sentit de suspendre possibles obres a la primera línia del passeig esmentat. Els tècnics municipals han manifestat que s'haurien de respectar els aspectes de la partió anterior, en no ser en casos concrets i justificats.

Mostra de cançons

A l'Església Parroquial, els dies 20 i 21 d'aquest mes de desembre, tindrà lloc la XIII Mostra de cançons de Nadal, amb l'actuació dels col·legis Sant Vicenç de Paül, Son Verí, S'Algar, Es Tamarells, Francesc de Borja Moll, es-coleta d'infants S'Aucellet i guarderia Petitó. També cantaran els grups d'Educació Infantil i de Primer Cicle de Primària, així com el Segon i Tercer de Primària. Les actuacions començaran a les 10,30 h. del matí. Organitza la Parròquia de s'Arenal i Amics dels Reis d'Orient, amb el patrocini de l'Ajuntament de Lluçmajor. I el dia 5 de gener, al vespre, us recordam l'arribada dels Reis d'Orient i el repartiment de joguines. I per les festes de Nadal i Cap d'Any, tendran lloc els actes religiosos de costum.

Neix l'associació "Es Pistó"

Han estat aprovats els estatuts d'una nova associació: es tracta d'"Es Pistó", formada per un grup de brusquers de motos i de cotxes antics. Aquest és un grup de s'Arenal, Lluçmajor, ses Cadenes, es Pil·larí, s'Aranjassa i altres indrets i la junta de constitució és formada per F. Capellà, com a president. L'acompanyen J. Mòjerm, P. Canals, Ll. Clar, M. Olmo, P. Tomàs, J. Martínez, D. Ordinas, P. Guasp, F. Vargas, A. Espigares i Carlos M. García.

Notícies breus

- La nostra felicitació per a l'empresa SOGESUR, pel premi rebut fa uns dies com a distinció a la qualitat dels serveis. La certificació ve donada per AENOR (Associació Espanyola de Normalització i Certificació de Qualitat).

- Totes les palmeres de la zona llucmajorera han estat podades, mesura que ha ajudat a millorar-ne l'aspecte perquè ja era necessari.

- Ha estat inaugurat el nou edifici del col·legi de Badies. L'acte fou presidit pel batle, Lluç Tomàs, acompanyat de la directora del centre, Marisa Jiménez i altres autoritats.

- L'Associació d'hotelers va realitzar un curs de tècniques de neteja, formant part del pla de qualitat de la zona de la Platja de Palma.

- Bartomeu Adrover Ordinas i Sebastiana Tomàs Monserrat varen celebrar una festeta per commemorar els seus seixanta anys de matrimoni. Per molts d'anys!

- Un jugador de l'equip base de la UD Arenal ha estat a prova al Real Madrid i sembla que va agradar; per tant, la notícia és esperançadora.

- Xavier Torrents, Toni Menno i Manuel Weller varen ser guanyadors del Trofeu Nautigon de vela, classe Optimist.

- S'està disputant el "Memorial Toni Ferrer" de vela, classe Europa.

- Un cavall de s'Arenal, "Impetuoso", de l'eguada Bauçà "Can Torrat", participarà al campionat d'Espanya, de doma i munta, a Madrid. El genet és J. Soto.

- Va cessar el Cap de Correus de l'oficina de s'Arenal. Sembla que s'havien acumulat milers de cartes sense repartir.

- Dins la campanya "Un hivern a Mallorca", aquest mes de desembre tendran lloc cinc concerts musicals a l'auditori de l'Associació d'Hotelers, els dies 2, 9, 16, 23 i 30. L'entrada és gratuïta.

- Bones festes i millor any nou 2000. ♦

La protecció de Capocorb serà de franc

El Tribunal Suprem ha desestimat la reclamació de més de 12.000 milions exigits per la promotora

Francesc Verdera
Fotos: C. Julià

La conservació de Capocorb, prop de Cala Pi a la costa llucmajorera, serà de franc per als llucmajorers i per als contribuents de Balears. El Govern balear no haurà d'indemnitzar les empreses promotores de la urbanització de Sa Marina de Lluçmajor, segons sentència del Tribunal Suprem, en ratificar la sentència del Tribunal Superior de Justícia de Balears. Les empreses Capocorb i Cala Cristal, propietària i promotora de la urbanització, reclamaven 12.188 milions de pessetes de les arques autonòmiques com a compensació per les expectatives urbanístiques frustrades en declarar-se aquests terrenys com Àrea Natural d'Especial Interès (ANEI) el 1990, en concret 445 hectàrees en front dels 3.800 metres de litoral sobre les quals pretenien desenvolupar 962 xalets, blocs d'apartaments, hotels i diversos edificis de serveis, un complex amb capacitat per albergar més de 12.000 persones.

La indemnització reclamada pels promotors de Capocorb, era una de les demandes més elevades reclamades per companyies constructors després que l'aprovació de la Llei d'espais Naturals i altres normes posteriors aturassin diversos projectes urbanístics.

El veredict del tribunal posa fi a

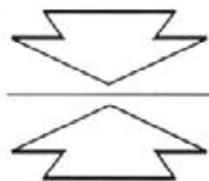
un rosari d'actuacions administratives i jurídiques, de recursos i de contrarecursos als quals el ponent, el magistrat Pere Antoni Materos, arriba a referir-se com a "relat fàctic". El 1983, l'anomenada Comissió provincial d'Urbanisme va denegar el Pla Parcial del projecte que havia merescut el vistiplau de l'Ajuntament de Lluçmajor. L'any següent, el Govern presidit per Gabriel Cañellas va acceptar el recurs de la promotora i el va validar, apuntant algunes subsanacions.

El GOB i el Col·legi d'Arquitectes varen impugnar l'acord de govern, entre altres motius perquè no solucio-

nava el problema d'abastiment d'aigua i envaïa una zona de protecció de Costes, i tant l'Audiència Territorial com després el Suprem, varen confirmar l'anul·lació del Pla Parcial. No obstant això, poc després la Comissió Provincial d'Urbanisme "va segellar la documentació" corregida presentada per la promotora, i l'ajuntament llucmajorer l'aprovà. El juliol de 1989, el mateix ajuntament ordena la paralització de les obres atenent l'esmentada anul·lació del Suprem. L'any següent, el Parlament aprova per llei la declaració d'aquesta zona com a ANEI i la promotora, lligada al

CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC

Antoni Isern Oliver

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT ELS DILLUNS
de 17'30 a 20 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluçmajor)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

difunt Martí Ferriol i al grup àrab KIO, recorre davant del TSJB, que en desestima la petició. La reclamació s'eleva al Suprem, que ha ratificat el nul dret de cobrar cap indemnització.

Davant l'argumentació dels recurrents que assenyalen la llei proteccionista com a frustradora de les expectatives urbanitzadores, el Suprem entén que "els terrenys mancaven de Pla Parcial definitivament aprovat i ja estaven qualificats amb anterioritat com a sòl no urbanitzable d'especial protecció". En aquest sentit, l'alt tribunal insisteix en el fet del necessari compliment dels deures del promotor urbanístic, com per exemple en l'execució de terminis, per parlar amb rotunditat de continguts patrimonials i recorda que la classificació del sòl urbà o urbanitzable aporten a la propietat "continguts urbanístics artificials no són inherents a la seva naturalesa".

"Només quan el pla ha arribat a la fase de realització, quan l'execució no ha estat possible per caus imputable a l'Administració s'adquireix el dret dels aprofitaments urbanístics prevists per l'ordenació i només aleshores la modificació del planejament implicaria lesió d'un dret ja adquirit", adverteix el Suprem, per a qui aquest no és el cas, ja que "els aprofitaments urbanístics establerts per l'anterior ordenació no havien estat patrimonialitzats per les societats recurrents". Cal recordar que la societat promotora es va constituir l'any 1965, el mateix any en què es varen declarar els terrenys afectats com a "reserva urbana".

Tot d'una després d'haver-se conegut la sentència, el president del Govern, Francesc Antich, va valorar de manera positiva el veredict del Suprem i especialment la menció als deures del propietari-promotor per consolidar drets, ja que "la majoria de desclassificacions afecten casos en què s'han esgotat els terminis d'execució que la llei preveu". El GOB es va sumar a la satisfacció i va felicitar expressament els serveis jurídics del Govern en aquest tema. Des de l'organització ecologista, es va reclamar "més coratge i valentia al Govern i al CIM" per tal de protegir sense indemnitzacions mil·lionàries zones com es Canons d'Artà i Alcanada d'Alcúdia.

El Govern balear acumula reclamacions d'indemnitzacions per valor de més de 60.000 milions de pessetes per part de societats que secundaren la iniciativa de la promotora d'es Trenc, que a més va elevar fins al Constitucional, sense èxit, una pressumpta invasió de competències de l'Estat per part de la Comunitat Autònoma a l'hora d'ordenar i de protegir el territori. Fins al moment, totes les sentències han estat favorables a l'Executiu balear. Entre els darrers casos s'ha de destacar el de sa Canova, on demanaven més de 12.000 milions i sa Punta de n'Amer, pel qual en reclamaven 5.350. ♦

Malpensats, fatalistes

F. Verdera

Ni 75.000 milions de pessetes, ni 12.000, ni mil pessetes; ni cinquanta cèntims no s'haurà de pagar per a la protecció de Capocorb. Rebobinant la cinta de la memòria, de la recent memòria històrica de Balears, s'ha de donar a cadascú allò que és seu, i reconèixer que l'aliança temporal, forçada per les mobilitzacions ciutadanes que exigien "basta de ciment", de la Unió Mallorquina de Jeroni Albertí, que aleshores donava suport al Govern del Partit Popular, amb els partits d'esquerra en el Parlament. Durant el breu temps que va durar aquesta unió, el Parlament va tramitar i aprovar unes lleis que protegiren sota el seu articulat, llocs i paisatges emblemàtics de l'illa. Entre aquestes, la nostra Marina Il·lumajorera, es Trenc o sa Punta de n'Amer.

Tot d'una després d'haver-se recollit i publicat aquestes lleis protectores a les planes del BOCAIB, varen sorgir múltiples veus malpensades, sempre alimentades darrera el teló pel PP, que proclamaren i advertiren des de les trones més variades, sobre els mils de milions de pessetes que els habitants de Balears hauríem de pagar per haver-se suprimit els drets edificatoris de propietaris i promotors urbanístics.

Només un tribunal -la sala d'allò contencios-administratiu de la desapareguda Audiència Territorial- va considerar, al seu veredict, que el lucre cessant dels urbanitzadors era quantificable a efectes de cobrar (uns) i de pagar (uns altres) indemnitzacions multimilionàries. Tot el rosari de sentències successives varen tenir de cura de corregir la plana als jutges responsables de la sentència inicial. Ara, amb el veredict del Tribunal Suprem, que ratifica la sentència prèvia del Tribunal Superior de Justícia de Balears, a les mans, tenim tot el dret del món de pensar que tan insignes juristes sintonitzaven poc amb la realitat de la comunitat a la qual havien de servir.

Els advertiments, interessats, és clar, pels malpensats, lluny de complir-se, han caigut en el ridícul i la desqualificació més manifesta. Els governs tenen dret a protegir el territori en benefici de la col·lectivitat i per sobre de l'interès particular, i a més a més, la protecció no costa ni un velló foradat; surt de franc. ♦

Concerts de Santa Cecília 1999

Banda juvenil de l'Escola de Música

Tòfol Barros

La Banda de Música de Lluçmajor juntament amb la seva escola celebràren la festivitat de Santa Cecília, patrona de la música, amb dos concerts.

El primer va tenir lloc el passat divendres 19 de no-

vembre al convent de St. Bonaventura, el programa que es va interpretar va esser molt variat; va començar amb dues cançons a càrrec dels alumnes d'Iniciació musical, els de primer, segon i tercer curs de Llenguatge Musical acompanyat al piano per la professora Maria E. Munar, després un duo de flauta i saxo-alt. El grup de clarinets format per dotze alumnes interpretaren tres peces conjuntament. També tenguérem interpretacions de solistes amb acompanyament de piano, seguidament el grup de saxofons format pel saxofó soprà, alt, tenor i baríton interpretaren dues peces, un trio de trompetes format per alumnes de primer curs tocaren també un fragment simfònic. El grup de metall format per trompetes, trompes, trombons i bombardí també tocaren dues peces. El grup de percussió format per set alumnes tocaren una peça rítmica, i per acabar el concert de l'escola va tancar el programa la Banda Juvenil de l'Escola de Música amb l'obra Little Suite for Band de C. Grundman dirigida per l'actual director Vicens Castellano.

El segon concert va tenir lloc el dijous 25 de novembre al Teatre Recreatiu per la Banda de Música de Lluçmajor amb el següent programa:

Certament Levantino pasdoble de P. Marquina va obrir la primera part. Les Sarsueles El Barberillo de Lavapiés i El Cantar del Arriero continuaren el repertori i acabàrem la primera part amb l'espectacular Sinfonia Nobilissima.

La segona part va ser musicalment diferent perquè s'interpretaren obres rítmiques amb la participació de quasi tots els instruments de percussió. Començàrem la segona part amb Five Minutes With Cole Porter, continuàrem amb l'obra One Moment In Time, Fiddle-Faddle, el Blues For a Killed Kat obra per a trombó i per acabar l'obra de Los del Río, Macarena.

Un dinar de companyonia al restaurant "Son Samà" el passat dissabte dia 27 va esser el punt final de la festivitat de 1999. ♦

OFICINA PETER SANER • LLUCMAJOR
C/. CARDENAL ROSSELL 48

TEL 971 120624 FAX 971 121247

e-mail: p.saner@telefon.es

ABIERTO DE LUNES-VIERNES 0900-1300

PARA SUS ANUNCIOS EN

hablamos
ESPAÑOL

**Ultima
Hora**

**Mallorca
Magazin**

wir sprechen
DEUTSCH

on parle
FRANÇAIS

IBalears

**Daily
Bulletin**

we speak
ENGLISH

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/. Tomás Moserred, 6 - 8
Tel. 66 01 57 - Fax: 66 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

La Sirena, S.A.

- Embolits
- Cuixols
- Formatges

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

Santa Cecília 1999: el concert de l'Associació Amics de la Música de Lluçmajor i l'homenatge de gratitud a Don Sebastià Cardell i Tomàs

Joan Salvà i Caldés
Fotos. C. Julià

Santa Cecília és, cada any, una cita amb la música. Per tal motiu les agrupacions musicals solen dedicar una de les seves manifestacions artístiques anuals a la clàssica Patrona. L'Associació Amics de la Música de Lluçmajor va dedicar-li una vetllada musical el propassat dia 20 de novembre en el Convent de Sant Bonaventura. La Coral Infantil i Juvenil, el Conjunt Instrumental, l'Orquestra de Cambra i la Coral Mixta interpretaren un ventall de peces per a tots els gusts. Un bon concert pel poc temps que duim de curs.

A l'entremig del concert, l'associació va voler aprofitar l'avinentsa per testimoniar públicament el seu agraïment al Mestre, al senyor Sebastià Cardell i Tomàs. El Senyor Cardell és una de les veus del Cor Mixte de l'Associació i també un mestre al qui tots els compromesos amb tasques culturals de la nostra ciutat acudim alguna vegada a cercar el necessari parer. Se li va fer entrega d'una placa que no és més que el petit testimoni físic del que vol ésser un ingent agraïment espiritual. Per molts d'anys, Don Sebastià! ♦

Coral Mixta i Orquestra de Cambra

El president de l'Associació Amics de la Música, Joan Salvà va entregar una placa amb agraïment al Sr. Sebastià Cardell

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**COMPRI ARA I COMENCI A PAGAR
EN EL 2000**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Lluçmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Actuació de S'Estol des Picot

Maria del Mar Vanrell

Foto: C. Julià

L'Obra Cultural Balear i Espirafoc presentaren, aquesta vegada, s'Estol des Picot dins la Vetllada Tradicional del passat 5 de novembre al Cafè Colón.

S'Estol des Picot, començà a caminar per Son Macià l'any 1976 però, no va ser fins l'any 1981 quan es va batejar amb aquest nom fent referència a un picot situat damunt la muntanya de la Mola del poble de Son Macià.

Durant vint anys s'Estol ha actuat per molts d'indrets de Mallorca, participant a ballades populars, foguerons, ximbombades, sales i altres vetllades en les quals han fet ballar infants, joves i més grans.

I és aquest "fer ballar" que caracteritza s'Estol. Podríem parlar de moltes coses en referència a la vetllada, tal vegada del fet que tot i faltar un component del grup, la vetllada es desenvolupa de manera natural sense percebre cap mancança. Però el que ens resultà realment interessant fou la capacitat per portar al públic cap a un espai totalment diferent a aquell on ens trobàvem.

Potser parlar de música tradicional ens remet a aquella que és treta del seu espai vital i "conservada" qua-

si com a peça de museu i sovint amb gust de ranci. No li vull donar cap connotació negativa sinó referir-me, només, a la por de l'estancament que sembla ser un corrent bastant estès.

Es produï l'efecte contrari. Aconseguiren deixar-nos bocabadats a tots: a aquells que ho havien sentit feia ja molt de temps, a aquells que n'havien sentit parlar, però també a aquells que no ho havien sentit mai. I és aquesta comunicació natural que s'establí entre emissor i receptor, el que s'hauria de destacar. No hi hagué res que ens

sonàs "desfasat", perquè ambdós estàvem situats en el mateix context.

He esmentat abans aquell "fer ballar" i ho volia relacionar amb la vitalitat que mostraven, sense aquesta vitalitat, la tasca de mantenir "viva" la nostra cultura popular hauria estat en-debades. (Motiu pel qual, el Patronat de l'Escola Municipal de Mallorca els atorgà els reconeixement de Mèrits '96). La vitalitat es deixà entreveure amb la necessitat de tenir en qualsevol moment, un públic content, satisfet. Si tenia ballera, havien de poder ballar.

El repertori fou senzill, perquè era això del que es tractava: jotes, mateixes, cançons de Sales, el ball de la Balanguera, tonades.

La finalitat, com bé diuen ells, al seu disc, "es fer inesborrables aquestes tonades, cançons i balls de rossegua que antigament feien ressò a les places, als camps, a les eres i als carrers de la vila". Aquestes aportacions, tot i ser petites peces d'un engranatge cada vegada més gros i més complex, són imprescindibles per no perdre mai la nostra identitat. ♦

EURO - IDIOMAS

Llucmajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Llucmajor • Tel. 66 11 33

Quatre mots

Picadís Teatre, seleccionat a una mostra de teatre al País Valencià

Damià Tomàs, director de Picadís Teatre i autor d'"Històries de Son Sarigot"

cella de Sineu, la qual servia per mesurar i l'havia atorgada Jaume II a la vila de Sineu, però després ja no s'usava i es va perdre, fins que la requeriren els Àustries i se'n va recuperar l'interès.

Són dues històries encadenades i en el fons el que es pretén és una reflexió sobre si el camí del desenvolupament turístic, el de la Mallorca que deixam als nostres fills, és l'adient.

I a partir d'ara què més?

Ara continuu amb l'adaptació d'una obra de n'Adolfo Millán, fa temps que ja l'havia començada, encara que ni tan sols el desenllaç coincideix amb la versió original. L'obra es titula "Es Xarop" i es tracta d'un xarop que quan la gent el beu passa que a uns els mata i als altres no, i aquest és el misteri. ♦

Coloma Julià

Per què heu participat a aquesta VI Mostra de Teatre?

El motiu bàsic és perquè volem fer intercanvis culturals amb altres grups que fan teatre en la nostra llengua. Fa temps que vaig contactar amb la Federació Valenciana i d'aquí ha sorgit que ens seleccionassin per participar en la VI Mostra de Teatre a la Llosa de Ranes. Fôrem els únics seleccionats de les Illes Balears, amb l'obra "Històries de Son Sarigot".

Qui més hi ha participat?

Una sèrie de grups de teatre com Port de Plom de València, Cat Arabal de Requena, Gaudinium de Llosa de Ranes, Teatro Bardes d'Andilla, Siete Comediantes d'Alacant, Lapsus de Palència i La Traca d'Alacant. La nostra actuació va clausurar la Mostra.

Què és "Històries de Son Sarigot"?

És una obra que vaig escriure basada en un llibre d'en Biel Florit. Bàsicament el que pretén és entretenir i

l'acció transcorre l'any 2008, quan un saig parla amb la gent d'uns esdeveniments que passaren l'any 1977, un any de la transició democràtica. Però aquesta història gira entorn de la bar-

TALLERS MARINA

AGENT OFICIAL PEUGEOT

PEUGEOT

C/. MARINA, 104 - TEL. 971 66 05 21 - EXPOSICIÓ I VENDA: C/. MARINA 9/N. - LLUCMAJOR

L'església de Lluçmajor

Fragment de la presentació del llibre "L'església de Sant Miquel de Lluçmajor" dels autors Joan Monserrat Sastre i Miquel Monserrat Ferrer, llegida a l'Ajuntament dia 5 de novembre de 1999 per Jaume Oliver.

El llibre que avui presentam "L'església de Sant Miquel de Lluçmajor" dels autors Joan Monserrat Sastre i Miquel Monserrat Ferrer, té una extensió de 119 pàgines, que contenen 31 fotografies de Damià Fullana Bujosa i Andreu Burguera Clar, més dos gràfics, un de la planta del temple i l'altre de la ubicació de cada capella i retaule, i ha estat bellament imprès per Gràfiques Miramar de Palma per iniciativa de la Parròquia de Lluçmajor, a partir d'una proposta al Consell parroquial del seu rector, Mn. Jaume Serra i Pons. L'avinentsa per a aquesta publicació no pogué ésser millor: la celebració l'any 1998 del 750è aniversari de la promulgació, dia 14 d'abril de 1248, de la bul·la del papa Innocenci IV per la qual posa baix la seva protecció totes les parròquies de Mallorca, entre les que s'esmenta Sant Miquel de Lluçmajor. Aquest llibre, estudi monogràfic del temple parroquial, havia de quedar per al futur com un testimoni escrit d'aquesta celebració.

El llibre es divideix en quinze capítols dedicats a cada una de les capelles de l'església i a l'estudi històric i arquitectònic del seu conjunt. La majoria dels capítols inclouen, a més del text propi, un breu text explicatiu, emmarcat a part, de caràcter religiós, històric, artístic, literari o costumista, que il·lustra l'entorn i l'ús del temple parroquial o d'alguna de les seves parts.

El contingut del llibre és dens i espès en informació, però la seva estructuració cronològica i lògica, l'interès de les seves dades, el llenguatge emprat, rigorós i planer al mateix temps, el fil narratiu i descriptiu, la brevetat dels apartats, l'enumeració dels retaules i capelles i el reforç de les imatges, el converteixen en un text divulgatiu, clar, pedagògic i engrescador. Els autors han tret bon profit de la bibliografia consultada, de les informacions orals obtingudes

i dels seus atents estudi i observació directa, i demostren un alt nivell de coneixements de retaulística.

Al llarg del llibre es veu una bona mà de mestre (aquí en sentit ben literal) que pretén explicar i apropar uns continguts a oïdors o a lectors, després d'haver-los analitzat i assimilat exhaustivament (els autors demostren que ho han fet ells previament i que en són uns especialistes) i, al mateix temps, acompanyar afectivament i emotivament els altres en el procés de comprensió i implicació progressiva amb els continguts presentats, en aquest cas, amb la història de la construcció del temple parroquial i en totes les seves característiques i elements iconogràfics.

Sens dubte, de la lectura del llibre en sorgeix el desig d'observar i fruit directament i pausada l'espai descrit i les imatges analitzades, i la necessitat d'ampliar informacions i aprofundir en vivències fonamentades en l'interès històric, en la sensibilitat cultural i artística, en l'aprofundiment personal interior, en l'anàlisi sociològica o en la fe. Estic convençut del seu efecte multiplicador: efectivament, de cada pàgina en pot sorgir un altre estudi, científic o divulgatiu, o l'aclariment d'un dubte o l'aprofundiment en un aspecte, i de la seva lectura en pot sorgir l'interès per a dur a terme altres aproximacions a monuments o institucions llucmajoreres, constitutius del nostre

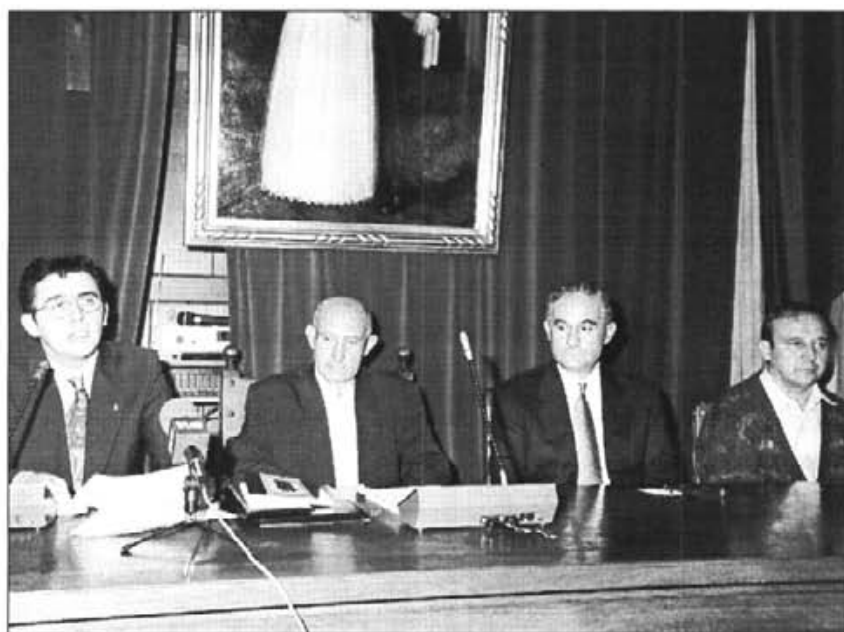
patrimoni comú. A mi, aquesta lectura m'ha provocat unes reflexions que pas a compartir amb vosaltres.

La primera reflexió sorgeix des d'una perspectiva històrico-religiosa. Efectivament, la nostra església parroquial actual, començada l'any 1784 i acabada al voltant de cent anys després, es va construir en un context històric, artístic, social i eclesial molt diferent de l'actual. Certament, ara no la construiríem de la mateixa forma ni des dels mateixos condicionants.

La societat estava fortament jerarquitzada i no havia arribat encara el progrés ni la modernitat. Ara la societat ha experimentat grans canvis i encara n'experimentarà molts més: de sensibilitat democràtica, d'orde científic, tecnològic i cultural, i de secularització.

Els estils arquitectònics i artístics eren el barroc i el neoclàssic: el primer, però també el segon, farcit d'imagineria, en escultura i en pintura, per tal d'apropar, en el cas de les esglésies, al poble cristià i a la societat en general el màxim nombre possible de referències visuals sagrades que, acompanyades d'una litúrgia molt teatral i d'una insistent i retòrica predicació, substituïssin les deficiències de la manca de cultura, general i religiosa del poble, que suposava, en la majoria de casos, l'analfabetisme i, per tant, l'absoluta manca de lectura dels llibres sagrats. Fou

la reacció, promoguda per la teologia del Concili de Trento, contra la reforma protestant, més amiga de la lectura dels llibres sagrats i menys amiga de les imatges. Els estils artístics no són ara els mateixos, i l'Església ha celebrat el Concili Vaticà I, en el segle XIX, i, sobretot, el Concili Vaticà II, als anys seixanta del segle XX, que ha plantejat una nova eclesiologia que té com a eix una descoberta i nova interpretació del concepte i la realitat del poble de Déu, d'aquí la revalorització del laïcat, lluny ja de l'eclesiologia preconiliar que feia coincidir massa l'Església amb la jerarquia. Fins i tot, fa uns dies que l'Església Catòlica s'ha reconciliat amb certes propostes de Luter, tornant enrera excomunionis que mai no havien d'haver existit. L'Església mallorquina, d'altra banda, acaba de celebrar un Sínode diocesà que, ben segur, és destinat a generar un canvi en les nostres comunitats cristianes i a afrontar, amb coratge i encert, els reptes del segle XXI.

És possible estimar i identificar-nos amb un temple que és d'un temps passat?

És possible precisament perquè ha constituït un espai que han edificat i fet seu els nostres avantpassats. Perquè la comunitat cristiana llucmajorera s'ha anat consolidant dins ell. Perquè, com a les esglésies gòtiques anteriors, dins aquests murs i davant aquestes imatges ha crescut, s'ha celebrat i s'ha transmès la fe durant segles i s'ha creat fraternitat. Perquè creïm que, a partir d'aquesta

valoració i estimació de la nostra església parroquial, juntament amb la consciència de pertànyer a una comunitat cristiana multicentenària, la comunitat cristiana llucmajorera d'avui pot seguir amb saba nova, es pot consolidar i pot afrontar el futur amb la voluntat de dur a la pràctica l'esperit de l'evangeli de Jesús, únic fonament i sentit per a ella.

La segona reflexió sorgeix des d'una perspectiva cultural-cívica.

L'església de Sant Miquel de Llucmajor és, per a tots els llucmajorers i llucmajoreres, molt més que un temple. És un referent patrimonial de primera magnitud. És un llibre visual ple de simbolismes i referències culturals riquíssimes. És un monument emblemàtic que identifica i és capaç de fer vibrar la nostra col·lectivitat. Forma part del perfil de la vila des de qualsevol angle. És una part importantíssima de la nostra història i de la nostra cultura. És un museu a l'abast de tothom. Des dels seus fonaments fins al campanar, és plena de materials de construcció trets i elaborats al nostre terme: com l'església gòtica anterior, fou construïda amb pedra de Galdent i amb marès de Son Fullana i de Son Mulet, i amb calç dels forns de Son Frígola i de Galdent. Molts de llucmajorers hi feren moltes hores de feina i lluitaren perquè s'acabàs. Els pintors Francesc Salvà de l'Allapassa i Mateu Taverner hi tenen notable obres. Per això i moltes raons més, l'església parroquial de Sant Miquel de Llucmajor ha d'esdevenir per a tots patrimoni volgut, conservat, recobrat i estimat.

Però hi ha molt més, encara. Els lligams personals i familiars amb aquest temple van més enllà de la dimensió estrictament religiosa i patrimonial. Durant segles els llucmajorers i llucmajoreres, tal vegada sense saber-ho, han duit noms que tenien la seva imatge a l'església parroquial. Durant segles els nostres avantpassats, i nosaltres, hem celebrat a aquesta església esdeveniments familiars festius (presentació de criatures noves, primeres comunions, noces, etc...) o de dol (acomiadament de familiars, amics i coneguts); potser hem cercat respostes a situacions difícils i penoses o hem manifestat la nostra alegria per esdeveniments feliços. Hem acompanyat a famílies llucmajoreres en moments agradables i en moments de tristesa. Sens dubte, dins aquesta església s'hi ha fet poble, i en la mesura que la bona voluntat acompanyava les persones, s'han creat lligams de fraternitat. L'església de Sant Miquel de Llucmajor forma part de l'entranyat emotiu i sentimental de tots els llucmajorers i llucmajoreres. És una part molt important de l'ànima col·lectiva i de tot l'imaginari llucmajorer.

Per acabar, no me queda res més que expressar tres desigs. El primer, que tothom llegeixi el llibre de Joan Monserrat Sastre i Miquel Monserrat Ferrer, "L'església de Sant Miquel de Llucmajor" que avui presentam, i del que els donam l'enhonorabona. El recoman amb sinceritat i estic segur que serà font de plaer, de bona informació i de sorpreses. El segon, que tothom faci una visita pausada i atenta a la nostra església parroquial amb el llibre a la mà o amb la guia dels autors o tot sol. Estic segur que serà per a tots un temps aprofitat que es convertirà en record inoblidable. El tercer, que la publicació d'aquest llibre sobre l'església de Sant Miquel de Llucmajor, sigui un exemple dinamitzador i conscienciador en relació a l'estudi de tot el patrimoni natural, històric, artístic i cultural de Llucmajor i de la seva conservació.

Enhonorabona, altra vegada, i moltes gràcies. ♦

Quaderns de Fum Major

L'Efecte 1960

Miquel Cardell

Han encès els llums de colorins, pares noels d'importació ens amenacen darrere qualsevol cantó, a la televisió tot són anuncis de torró i cava, de colònies pedants o estúpides i ofensives cançonetes de joguines - aguanta drets infantils, aguanta normativa publicitària-. I el dos-mil per aquí, per allà i per allà deçà, que si el segle i el mil·lenni i tal i qual, fins a l'embafadura total i inapel·lable, i amb la gràcia afegida que aquest segle haurà durat noranta-nou anys, perquè la festa del començament va ser l'any u. Ho dic, però, ben disposat a estalviar-te lector, la metafísica de sexe dels àngels dels anys del segle i tot això: en bona matemàtica, el segle durarà un altre any, per molt que la cosa televisiva hagi decretat el contrari, però tanmateix tot plegat és pura convenció: tant si fa vint segles com si no, els fa de res en particular, ni Crist, l'històric Jesús natzaré, va nèixer fa dos mil anys. Vaja, que a aquest servidor tot plegat li importa un prebe, com si no hi hagués qüestions importants per dedicar-hi atenció, com si ja calgués definitivament que la televisió ho digui per fer una bona bauxa.

***

Amb tot, he de reconèixer que certes rutines nadalenques em resulten confortables: el joc dels Reis, el betlem, els tòpics rituals que compareixen a les converses, que de sobte passen del torró a la loteria amb inusual entusiasme i que ja heu escrit la carta als reis, deveu haver estat bons al.lots... Temes de temporada que apareixen, duren uns dies i es desdibuixen fins l'any que ve, i que, mentre duren, es mesclen amb arguments més de tot l'any, que m'arriben, de vegades, a trossos: - I que deu ser ver que en Rabasco es presentarà a les legislatives i per lema hi durà LLUC-MAJOR YA ES BILINGÜE, AHORA TOCA ESPAÑA? - No m'ho fa-

ran creure, a mi ja em bastaria que algú li entimàs pels morros. SI LLUC-MAJOR YA ES BILINGÜE, AHORA TOCA A RABASCO. -I tanmateix no el compondreu, no veis que només li interessa el truí, el millor és deixar-lo fer, ignorar-lo. - No, idò jo crec que tots els demòcrates de la vila farien bé en mirar d'aturar-li els peus...

Converses que aquests dies acaben sovint ficant-se dins els clots i les "siquis" que han tornat a fer acte de presència als carrers de la vila, sense gaire senyalització, de manera que per al ciutadà poc advertit qualsevol recorregut automobilístic pot acabar convertint-se en una sorprenent i envitricollada gimkana per les direccions prohibides de la vila. O referint-se als problemes que, fa mesos, hi ha a distintes zones de la vila amb a pressió de l'aigua: -Deu ser que amb el golf ja s'eixugen els pous. -O tota la que se perd per davall terra, o no sabeu com posaren les canonades? - Justament, ara que han donat un premi per la qualitat dels seus serveis a Sogesur - Vaja uns dallons, i qui ha estat? - No ho sé, però si s'hagués de dutxar a ca meva segur que s'ho hauria repensat...

***

Mentre, el misteri de la Casa de cultura i la fundació que l'ha de fer segueix el seu enigmàtic camí. Ara el batle ha parlat de posar-hi, a l'antic convent, un arxiu històric, però no ha aclarit que hi arxivaran, d'on ho treuran, o quina necessitat real es satisfarà així. Mentre, ni associacions culturals tan veteranes com Obra Cultural Balear, amb vint anys de feina a la vila, no han sentit a dir ni ase ni bèstia sobre el tema a cap responsable municipal, per no parlar dels llucmajorers amb experiència i solvència contrastadíssimes en matèria de gestió i creació cultural. Ja tenim en Rabasco, per vigilar el futur de la nostra cultura. En torn a parlar, de necessitats imperioses i improvisacions sus-

pectes, de les magnífiques possibilitats que té, malgrat tot, l'edifici (com qui parla d'oportunitats úniques a punt de fer-se malbé) amb Antoni Garau, a qui trob com a responsable del muntatge de l'exposició sobre pintors espanyols al París del passat canvi de segle que s'acaba d'inaugurar a la Fundació la Caixa a Palma.

***

De moment, la gran preocupació oficial pel patrimoni històric que regna per la casa de la vila du als diaris un projecte immobiliari aferrat a un dels més ben conservats molins del casc urbà: ARCA protesta, denuncia el cas i demana remei. Per desgràcia, no hi ha sord pitjor que aquell que no hi vol veure, i em sap greu pensar que, si el remei ha de sortir de la majoria municipal, està fet del pobre molí (Cosa que em mena a demanar-me que s'ha fet d'aquells abrandats i dretans defensors de molins que sortiren pel poble fa uns anys, quan defensar cert molí va servir d'excusa per aficar-se amb la família d'un regidor que no era dels seus. Quines coses té la vida).

Ho escric sabent que els de sempre no em faran ni punyetero cas: ja fa un mes vaig escriure aquí mateix sobre les obres de construcció d'un establiment d'una cadena comercial alemanya a la ronda, davant Ses Escoles, i de com els obrers usaven com aparcament aquell redolet públic que hi ha allà mateix sembrat de pins. Em consta que un llucmajorer va presentar una protesta escrita a l'Ajuntament. Voleu creure que no han fet res? Ara, al pinar, hi continuen aparcant i també hi ha grans embalatges de material de construcció o el que sia. Voleu dir que a Alemanya ho poden fer així? Si és que sí, tan ases són allà com aquí; però si és que no, llavors haurem de pensar que la cadena en qüestió es comporta de manera xulesca i racista. Clar que, si no li consentissen les nostres autoritats, no s'hi podria comportar.

***

Clar que, a les portes del 2000, hi ha altres llucmajors que fan la seva, ben distints del fum major oficial: dels que organitzen un ball a plaça, o els qui cerquen una manera de millorar les revigoritzades però prou caòtiques vegues locals de Sant Antoni, als que fan possible el miracle diari de l'Escola de Música, que vaig poder tornar a comprovar en el concert de Santa Cecília (em vaig perdre el de la banda, ja em sap greu) passant per la reunió d'esforços que va dur a sonar i cantar al cafè Colon *S'Estol des picot*, de Son Macià: vaig passar un guster de sentir-los, de sentir viure i sonar tot un ramell de fruits vius, madurs, saborosos i gens edulcorats, del tresor de la música popular mallorquina, popular de veres, i vitenca sense aquella florèria de compostura mongil que sovint entabana l'estil d'agrupacions i post-agrupacions. Vaja una força, la d'aquelles tonades de feina quasi litúrgiques, la dels balls, i quina festa que armaren.

***

La veritat, però, és que aquest servidor no està gaire en vena per suministrar la dosi mensual de branca i garrot que alguns reguidors esperen. No sé si és l'efecte dos-mil, tot i que, amb els vents que corren per la Casa de la Vila i per més d'un sector de la societat llucmajorera, em sembla que seria més exacta parlar de l'efecte 1960, quan Espanya era una grande y libre, amb aquells orgues de democràcia orgànica i semblava que el turisme fos manà caigut del cel que mai no ens faria mal de ventre, i s'invocaven les pluges que ens han duit les collites i els enfangaments actuals.

Com si tots aquests anys, per segons qui, no haguessin acabat de passar i no hi hagués cap lliçó per aprendre, cap conclusió per extreure, cap idea o perjudici per modificar.

Tot plegat, de vegades, pareix que m'envesca les neurones amb una mena de pasterada de llim, feixuc i fastigós, i les idees es cansen d'enrevoltar les mateixes sínies i treure'n les mateixes constatacions decebedores, les mateixes propostes d'alternatives.

***

Hi pensava ahir vespre, passejant pels carrers quasi deserts, amb un aïret esmolat i gèlid, com acabat de sortir de fàbrica, deixondidor i entremaliat, que em fregava la cara, removia papers i bosses de plàstic de la nostra porqueria quotidiana (una brutor pública que hauria estat impensable fa només vint anys) i agitava les lones dels entoldats comercials amb remors misteriosos de tempesta amb fantasmes. Ara mateix hi ha mil articles que em fa més gola escriure que el que he escrit fins ara: m'agradaria, per exemple, escriure una crònica dels vespres llucmajorers, dels successos que pot presenciar-hi el passejant nocturn: descriure amb detall el vol silenciós, quasi angèlic o demoníac, de l'òliba que, una nit d'agost, travessa plaça per entrar dins la tofa d'un arbre, que reacciona amb un esclat de puladissa i vols, una agitació que dura, tènua, un segon i un altre i un altre, fins que, a la fi, l'òliba en surt amb un teulader engrapat i, indiferent, ràpida, vola en arc cap al camí de Ciutat i es perd dins la fosca. O de les models que, a mitja nit, es canvien de roba dins una furgoneta mal tancada i posen, tòpicament, per un fotògraf que les fixa en uns negatius que deuen servir a alguna intenció; però mai no arribarem

a veure publicats a cap pàgina de lluentors "couché".

***

M'agradaria poder esquivar la tortura diària de les motos de brogit terrorista i velocitat amenaçadora, i la petita operació de control que em va semblar detectar un vespre en forma de desplegament de municipals al passeig, i aixecar una petita crònica de les remors i els renous que vesteixen el silenci tarat de les nits a la vila, sempre amb motors al fons, com una boira de contaminació, com aquests excessos de llum que no ens deixen veure els estels i empal·lideixen el cel. És un quasi silenci entreteixit de veus que no se sap d'on surten, de televisors rere finestres, lladrucs, roncós a tota vela, plors d'infants amb febre i dents noves, crits de baralles o remor de festejadors que van a mil dins un cotxe aparcant rera un cantó amb la ràdio a tota... Hi ha, com si fossin moviments d'una simfonia, una sonoritat pròpia per a cada moment de l'any. Hi ha sons d'estiu amb els vidres oberts darrera les persianes, quan tot resplendeix i s'amplifica, i se sent cruixir el somier del qui es gira somiant i el dels qui s'agiten fent l'amor, o fotent un pinyol memorable o complint amb el propi o la pròpia que és divendres i toca, o les completes de nyic i nyec amb la filla que arriba tard, o el retall de conversa sobre vés a saber que, que es confonen amb les veus impostades del telefilm, quan la nit sembla oberta, habitable i democràticament mediterrània i la gent mira la televisió finestres obertes en camiseta imperi o en *tentación* exòtica i brillen al balcó les bragues blanques de les veïnades que lleven la taula en camiseta i fa tanta calor. I hi ha remors d'hivern, més inhumanes,

Feliç Any Nou! **NUEVO Coupe**

DARÀ QUE HABLAR

DESDE 2.416.000 PTAS.* (14.520,45 EUROS)

El nuevo Hyundai Coupe dará que hablar. Por su nueva línea mucho más estilizada. Por su nuevo frontal, con un diseño más innovador. Por su interior, el más amplio y vanguardista de su clase. Por su completo equipamiento. Por sus avanzados sistemas de seguridad, con doble airbag de serie... ¿Qué más necesita un coche para que todo el mundo hable de él?

C/. Antoni Maura, 50 - Tel. i Fax: 971 66 14 72 - Llucmajor

Teléfono de Atención al Cliente: 902 246 902.

* PVP recomendado en Península y Baleares. Incluye Impuesto de Matriculación, IVA, transporte, matriculación y placas.

3 años

120.000 km

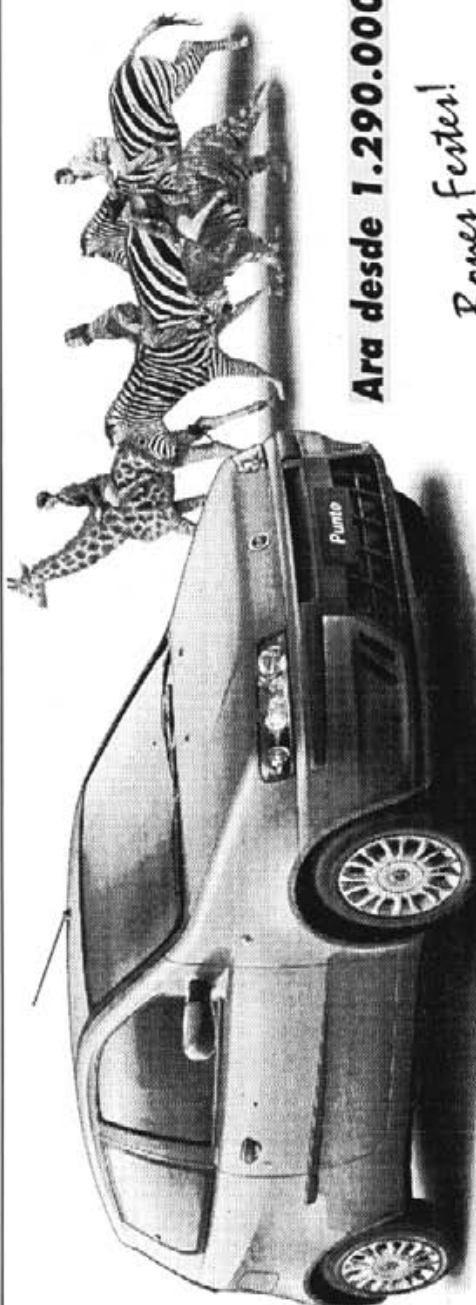
HYUNDAI

Conduce una gran marca

SERVEI TALLER MECÀNIC J. TOMÀS

NUEVO FIAT PUNTO. NUEVA ESPECIE.

Ara desde 1.290.000.-

Bonas Festes!

DE SERIE: SERVODIRECCIÓN ELÉCTRICA DUALDRIVE™ • ELEVALUNAS ELÉCTRICAS DELANTEROS • AIRBAG CONDUCTOR • FOLLOW-ME-HOME™ • CIERRE CENTRALIZADO

TALLERS
CAÑELLAS - ROTGER

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

xiulets de vent o brogits, que es mesclen amb la líquida percussió de la pluja i les batalles del vent que fa portejar una finestra no es sap on, o et fa arribar, de cop en sec, com el perfum d'una flor de l'infantesa, l'olor de fum, de fum veritable, no el fumarro d'hidrocarburs de cada dia, fum de foc de tions d'ametler o estelles de pi una mica humides, i és com si la vida restàs encoixinada entre les parets, letàrgica si no fos pel caminant arrufat amb les mans dins les butxaques que va de pressa, caminant d'esma, i saluda només amb un gest ràpid, mitja paraula, no i són ben fredes, bona nit, bona nit, això si saluda, i els rastres de la vida diürna són només contenidors d'enderrocs d'obra, bosses de fems que els moixos esbutzen com qui recorda que la naturalesa és també això, i la rata que apressada travessa al carrer cap al finestró d'un celler que encara no han cegat, i el desgavell de cotxes que, dos cops al mes, desconcerta les rutines d'aparcar a una banda o l'altra del carrer.

***

En qualsevol cas, ja torna a ser Nadal, s'entrelluquen a les cases els primers betlems, garlandes i ramells i més d'un "àrbol", i ara mateix, a un cafè del passeig hi campanejava un Pare Noel d'accent evidentment alemany (també es deu haver comprat un xalet?). Complirem, de millor o pitjor esma, els deures i jocs de la festa i ençatarem un any com qui ençata anau a saber què. Amb l'efecte dos-mil i tot. Que a mi, en principi, em preocupa prou menys que l'efecte 1960 que, un dia si i l'altre també, sembla encallar massa neurones i sensibilitats de la vila. Però l'anacronisme, em recordava aquests dies el poeta i pensador alemany Hans Magnus Enzensberger, és un element connatural de la complexitat de les societats humanes. És a dir, hi afegesc, que resignar-nos-hi, a les forçades comunions amb rodes de molí o als habituals i endèmics dijuns per força, no ens hi acabarem de resignar, però recordarem que, com a poc, a l'hora de queixar-nos ho feim perquè, a l'any dos mil o a l'altre, val més un glop d'utopia que una torre de diners. Sobretot quan la utopia no és tan utòpica i comença a ser més necessària que les aspirines, amb aquests costipadots. Per molt que ells no s'ho cregin, ni s'ho vulguin creure, ni provin de pensar-hi, ni ho puguin entendre. ♦

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCÍAS

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

Ho diu el diari

Noms sospitosos

Maties Garcias

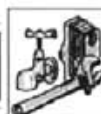
L'espigolador, per trobar protagonistes locals d'un fet noticable, a l'hora d'escrutar el sementar de les planes periodístiques, totes plenes de rostoll informatiu i d'herbasses publicitàries, actua guiat per un criteri molt tradicional: fitar els ulls en els llinatges que surten pel diari. No sol fallar: l'aparició d'un Tomàs, Barceló, Salvà, Monseerrat, Font, Catany, Noguera, Ferretjans, Garcias, Vidal, Clar, Llompart, Gamundí, Oliver, Cardell, Fullana i d'altres, posa sobre la pista d'algun llucmajorer o llucmajorera, no necessàriament identificat amb cara i ulls.

Així, si un anunci de les Fires i Congressos de Balears (l'antiga Ifebal) fa públic que la guanyadora del tercer premi del sorteig Nupcial 99 ha estat una tal Francisca Barceló Garcias, totes les llums d'alarma del recercador s'encenen amb la certesa quasi probable d'haver trobat un cos i ànima plenament llucmajorers. Però, vists els temps que corren -i no feim judicis, sinó constatacions-, serà per molt de temps així? Per què, amb quina base no podem sospitar avui dia que els altres dos premiats del mateix sorteig, Francisca Bonafé Amer i Isidro Galán Miranda, no són també ciutadans de ple dret de Llucmajor? Mirem a les darreres pàgines d'aquesta mateixa revista el nom i llinatges de qui es casa i qui neix, i veurem que aviat no serà tan fàcil "descobrir" la presència d'un llucmajorer o llucmajorera només per la informació dels seus cognoms.

Sort que de vegades les fotografies ajuden a aclarir les coses. Com és ara, la foto de Guillem Garcias Tauler, que surt retratat a l'UH del 27 de novembre mentre amb una mà encaixa la dreta de Fina Costa, relacions públiques del Club de Subscriptors del diari, i amb l'altra exhibeix les 100.000 pessetes guanyades amb el joc dels tres Reis Mags. Segons declara l'afortunat, ja sap què n'ha de fer, dels diners: "Els repartiré a parts iguals entre la meua dona, els meus fills i les meues nores". Salomònica decisió.

Una foto que també ajuda molt és la del DM del 22 de novembre: hi veim el distribuïdor de productes de perruqueria Miquel Bauzá Aguiló en plena tasca de presentació d'uns nous productes del ram. L'exhibició fou al Palas Atenea i, segons la crònica, "muchas curiosidad despertó entre los profesionales de la peluquería". A la sessió "se vieron las últimas tendencias en corte y coloración de cabellos, algunas de ellas muy curiosas".

Però, i l'hoteler Domingo Muñoz, inventor d'un sistema d'estalvi d'aigua, és qui jo em pens?. Probablement sí. Encara que a la foto (DM 22-11) només hi surten unes mans ensabonades davall un grifo que raja. M'hi falta la fesomia, però sospit que és de can Munyos. Que també són llucmajorers. ♦

N.I.F. B.07814650

FONTANERIA LLUCMAJOR S.L.

Instal·ladora Autoritzada núm. 375

**Instal·lacions sanitàries - Calefacció
Piscines - Aire condicionat**

*Amb calefacció i aigua
calenta sanitària*

*Si teniu qualche problema
cridau-nos.*

Estam al vostre servei

C/. Ciutat, 14 - Tels.: 66 00 53 - 689/17 05 70
Llucmajor

*Vos desitja
unes Bones Festes
de Nadal
i Any Nou*

10 de desembre 3r Aniversari

Pl. Espanya, 39 - Telf. 12 10 00 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

RECREATIU

café - teatre

La Prohibida (Madrid) presenta: Canciones de mi vida

Estrena a Balears!

Divendres 17 a les 22'30 h.

Dissabte 18 a les 22'30 h.

Diumenge 19 a les 20'30 h.

Desembre 1999

Aforament limitat!

Venda anticipada: Sa Llibreria

RECREATIU

café - teatre

Vivian Caoba presenta: Como la vida misma

Diumenge 26 a les 22'00 h.

Dilluns 27 a les 20'30 h.

Desembre 1999

Aforament limitat!

Venda anticipada: Sa Llibreria

Cartes

Sra. Directora de "Lluçmajor de Pinte en Ample"

Li deman que publiqui aquest escrit a les planes de la revista, en contesta a la carta publicada al passat número.

Al Excel·lentíssim Sr. D. Pedro Bosch Morey

Estimat D. Pedro: He llegit detingudament l'escrit publicat en aquesta revista el passat mes de novembre i li puc assegurar que hi he trobat una sèrie de temes sobre els quals vull fer unes puntualitzacions, sense que això em pugui induir a faltar-li el gran respecte que estic segur que li consta que profés cap a la vostra persona.

A l'encapçalament de l'esmentat escrit us proclamau soci de... i soci de..., com sigui que quan una persona diu la veritat, però no la diu tota, indueix a interpretacions errònies als lectors, crec que el que és correcte en aquest cas hagués estat que també mencionàssiu el fet de ser el sogre del president del Club Nàutic de s'Estanyol; amb això estic convençut que els que varen llegir la carta, ho haguessin fet des d'un punt diametralment oposat a com ho feren. Pensau que el pecat per omissió també és contemplat pel Catecisme.

Pel que fa al comunicat de premsa del passat 21-10-99, hauríeu d'estar informat que la junta directiva havia rebut amb anterioritat, en data de 20-08-99, un comunicat de la Direcció General d'Esports, que d'acord amb la resolució del Comitè de Disciplina Esportiva amb data del 20-07-99 havien decidit d'inhabilitar per un període de deu mesos a tots i cada un dels membres de la junta directiva del Club Nàutic de s'Estanyol, per no acatar les ordres d'aquest Comitè, pel que es refereix a l'anul·lació de l'expedient d'expulsió de quatre socis del club. S'ha de fer constar que aquest Comitè sancionador fou nomenat quan encara governava el govern anterior del Molt Honorable Sr. Matas (PP). Recordau que la constitució del govern del Pacte de Progrés es va fer més tard que la data citada anteriorment.

Estic d'acord amb vostè que si l'avís de la Sra. Directora General d'Esports, cap als assistents a l'assemblea general, és una jugada de farol per part de l'Administració, és del tot reprovable; tot i que crec que en ordenar publicar el comunicat de premsa, abans havia d'haver consultat els serveis jurídics del Govern, si no es va fer degudament, i fou llançat com una amenaça encoberta, ho considero una injustificable lleugeresa.

Com haureu pogut apreciar, no entr en la legalitat o il·legalitat de la convocatòria de l'assemblea, perquè considero que no em correspon a mi jutjar les actuacions de cada persona, allà ells amb les seves responsabilitats.

En el punt del vostre escrit que acusa a un dels integrants del comitè sancionador, de tenir part interessada en el tema, us he d'informar, que aquest senyor, en un acte de caballerositat que l'honora, no va assistir a la votació que decidia la sanció, i em remet a l'acta de l'esmentada reunió.

Aquesta actuació, d'altra banda normal en gent de bé,

fou motivada per evitar que algun "advocat de pega", que n'hi ha, pogués impugnar l'acord del comitè citat abans.

Pel que fa a l'altre membre del comitè sancionador, i un cop consultat per telèfon, el Conseller de Presidència m'ha confirmat que, efectivament, hi ha un advocat a l'organisme de la seva Conselleria que coincideix amb el que vostè descriu, si bé és veritat que ocupa aquesta plaça des de l'anterior legislatura, Conselleria que abans encapçalava la Sra. Estaràs, la filiació de la qual és clarament contrària a les idees del govern actual.

Crec que estareu d'acord amb la immensa majoria de persones amb la imparcialitat dels jutges, en aquest cas el Comitè de Disciplina Esportiva, sigui qui sigui que l'hagi nomenat, igualment que no dubtareu de la rectitud, per exemple del jutge Parera, nomenat pel govern Matas, com a jutge seu (sic), perquè si no és així se'n van en orris tots els principis de la bona convivència.

En referència al fet que els socis, majoritàriament, donen suport al president actual, això no us dóna llicència de turc per fer i per desfer, sense tenir en compte les injustícies que es poden cometre.

- Us posaré uns quants exemples que crec que són vàlids:

- Majoritàriament, els iugoslavs donen suport a Milošević.

- Majoritàriament la gent de Marbella està amb GIL i GIL.

- Els espanyols en general i en les darreres eleccions generals donaren devers deu milions de vots a Felipe González, tot després que les seves hosts entrassin a sac a les arques de l'estat.

- Etc., etc., etc.

Pel que fa a augmentar la qualitat de vida de s'Estanyol, crec que a vostè i a molta més gent que durant molts d'anys hem gaudit d'una impagable tranquil·litat, no ens pot interessar que ens envaeixin els trilers, els traficants de droga, els carteristes, etc. que serà el que passarà si el nostre estimat llogaret es veu beneficiat del progrés malentès.

He fet totes aquestes reflexions per tal que us adoneu que la persona que us ha informat (la qual ubic molt a prop del vostre entorn), ho ha fet tergiversant els fets, amb la qual cosa us ha fet un trist favor.

Finalitz aquesta carta reiterant-vos una altra vegada el més profund respecte, i us deman que no hi vegeu cap motiu de controvèrsia, perquè vostè sap que sempre li he tingut un afecte especial. ♦

J. Ramon

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

P

CAMBIO DE:	Realizado a Kilómetros	Opcionalmente realizarlo a:
ACEITE MOTOR	199334	202.834
FILTRO ACEITE		
ACEITE EP 80 CAJA CAMBIOS		
TIPO ACEITE MOTOR	20W50 WD	
FILTRO AIRE		
FILTRO COMBUSTIBLE	Revisado	
-CORREAS- C. DISTRIBUCION		
BUJIAS		
PASTILLAS FRENO		
FECHA REALIZACION	206650-PP	

Es de suma importancia comprobar periódicamente el nivel de aceite y rellenar si fuera preciso.

GRACIAS POR SU CONFIANZA

CHJSAOL RX

Et trobarem a faltar com a mecànic i com a persona: la teva bona disposició, la teva forma de veure el costat positiu dels fets de la vida, les teves xerrades, la teva cura dels nostres cotxos, la teva ajuda, la teva figura llarga i prima, els teus detalls i les teves atencions.

Sí, Tomeu, et trobarem a faltar moltíssim. ♦

Carme i Elisenda.
Algaida, novembre 99

Comunicat d'ERC-Migjorn

Us fem saber que el dissabte 12 de novembre s'ha constituït l'Assemblea d'Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) a la comarca de Migjorn, i que a primers de l'any 2000 obrirem una seu comarcal a Felanitx.

ERC-Migjorn desplegarà les activitats polítiques als municipis del Migjorn de Mallorca, de Lluçmajor a Felanitx, passant per Campos, Ses Salines i Santanyí. La nova

assemblea comarcal d'ERC neix amb la vocació de sumar energies, iniciatives i efectius al nacionalisme polític organitzat al sud de Mallorca, des d'una sensibilitat d'esquerra i amb la voluntat d'avançar, amb claredat i fermesa, cap a la reconstrucció nacional dels Països Catalans.

Recuperar les llibertats nacionals i refer el país és una empresa ingent que reclama la implicació de forces polítiques i socials molt diverses -i sovint poc avesades a seure en la mateixa taula, destriar el gra de la palla i fer pinya en les qüestions essencials. Per això, ERC-Migjorn, es compromet a actuar amb la màxima generositat en cerca dels consensos bàsics: amb les forces d'esquerra per guanyar en cohesió i justícia social, i amb les forces nacionalistes per guanyar en llibertat nacional. I això, tant en els municipis com en els àmbits més extensos.

ERC-Migjorn farà pedagogia de l'independentisme; actuarà en defensa del territori, el país, la llengua i les persones més dèbils i desfavorides, i propiciarà el canvi polític en una comarca (el Migjorn) immobilitzada per la dreta espanyola de sempre. ♦

Campos, 15 de novembre de 1999

Al Dr. Balaguer

Assabentat de la substitució del DR. BALAGUER, he escrit aquests quatre mots per expressar el meu sentiment a aquest home que a més d'haver estat un gran metge al Centre de l'INSALUD també ha estat una persona confortadora i amiga per a tots els que ens ha tingut com a pacients.

Som Biel Andreu Ferrer

No me sé expressar molt bé
vaig néixer l'any vint-i-dos
setanta-set anys d'andada
me permet fer una glosada
com si per jo fos mon pare
a n'es metge Balaguer.

Es troba aprop d'un relleu
jo vos deman Senyor meu
si això es pot canviar,
és un bon professional
bon conseller si tens mal
i amb humilitat sap curar.

Lluçmajor com gran ciutat
si té un metge encertat
sabrà lo que més convé
jo som un que l'ha curat
d'un mal que estava arrelat
aquest metge Balaguer.

Es glosador s'ha retut
don gràcies a la INSALUD
perquè m'han tractat molt bé
a tot es seu personal
al director principal
bones festes i molt més bo l'any qui vé. ♦

Xerrades de cafè

El Claustre de Sant Bonaventura

Un que escoltava

- Ara pareix que va seriosament. El claustre del convent de Sant Bonaventura el volen adobar així com pertoca per posar-hi un museu.

- Ja era hora, perquè no en tenim cap, de museu.

- Però diuen que costarà molts de doblers.

- Aquí pareix que hi ha la dificultat, perquè diuen que l'Ajuntament no pot pagar tota la restauració del claustre, i necessita una subvenció del Consell Insular.

- Ara pareix que tots els impediments vénen del Consell...

- Tants de milions costarà la restauració?

- Pareix que sí, perquè diuen que tot cau, de tal manera que el nostre batle no vol que la gent hi vagi, per por que els caigui qualche teula o mitjà damunt del cap, i el baldi o el mati.

- Sí, i ja tendríem unes despeses més d'indemnitzacions...

- Si està d'aquesta manera, sort va tenir la Guàrdia Civil que no li caigués qualche tosquet...

- I tu què saps, si no n'hi va caure algun?

- És veritat, perquè la Guàrdia Civil és molt prudent, i no

vol donar què parlar...

- Sobretot als diaris, que només donen males notícies.

- Ara només falta que quan tinguem el claustre restaurat, i el museu a punt, no sàpiguen què hi han de posar.

- Home! Jo crec que amb tantes persones cultes com tenim a Lluçmajor, trobaran moltes coses valuoses per exposar.

- Mira, jo en sé unes quantes...

- Tu? I quines?

- Idò, l'avió d'en Pere de son Gall, i els canalobres i la trona de l'Església parroquial.

- Bé, herbes de banda, ja veuràs que ens posaran un museu molt valuós perquè els turistes que ens visitin no siguin solament per recórrer el mercat dels divendres.

- I aquest claustre només servirà per a museu?

- No, diuen que hi haurà qualche cosa més, perquè es podrà fer servir per fer actes culturals o recreatius.

- Diuen que hi posaran també un lloc de reunió per als joves, que no tenen on anar i ja és ben hora que posin fil a l'agulla.

- De totes maneres, crec que el museu no serà muntat fins al proper any 2000.

- Jo també ho crec... ♦

SYP e CONSUM

**VOS DESITJA UNES
BONES FESTES
I AGRAEIX LA VOSTRA VISITA**

C/. Nicolau Taberner, 39 - Tels. 12 06 97 - 12 06 98

De noms i de llocs

(LXVIII)

Es Rafal Vell (I)

Es Rafal Vell

C. Calviño
F. Jaume
J. Jaume
J. Monserrat
A.M. Monserrat
F. Mut
Fotos: C. Julià

Bé, amics, ja ens trobam en el mes de desembre de l'any 1999, el darrer d'aquest mil·lenni, com que creiem que tot continuarà igual, ens ha semblat oportú acabar un mil·lenni i començar-ne un altre parlant del que avui són dues finques i que originàriament havien format part d'una sola possessió: **Es Rafal Vell**.

Aquest mes parlarem d'**Es Rafal Vell** de n'Ignasi Clar i Lladó que confronta amb **Ses Comes**, **Es Rafal Vell** de n'Ignasi Clar i Jaume, **Es Rafal Nou**, **Es Rafal Vell** d'en Miquel Clar i Lladó, **Son Galileu** i **Son Peixet**.

Per fer la relació de topònims que podem trobar a la finca ens situam a la seva entrada, en el **Camí de Cala Pi**. Entrant a mà esquerra trobam:

Es Pas de sa Pleta. *Sa Pleta*, plena de mates, ullastres i alguns pins. Cal destacar *Sa Bassa* i *Es Cocó* que hi ha damunt la roca, són naturals. *S'Hortalet de sa Pleta*. *Es Corral dels Ullastres*. *Sa Tanca de Darrera ses Cases*, amb algunes figueres.

A la dreta trobam:

Sa Tanca de s'Era. *S'Hortet*, corralet petit situat dins *Sa Tanca de s'Era*. *Es Corralets de ses Figueres de Moro*, n'hi ha dos o tres, un devora l'altre. *Es Sestadors*. *Es Corral des Porcs*, quan feien porcs els engreixaven en aquest corral. *S'Hortal*. *Es Sementer d'Enmig*, situat a la dreta de *S'Hortal*, hi distingim ametlers, conradís i, a un costat, un garrigó. *Es Sementer de s'Aljub* amb ametlers i conradís. *Es Sementer d'Allà Baix*, sembrat d'ametlers, de garrovers, d'algunes figueres i conradís, també hi trobam un pinaret. *Es Garrigó d'Allà Baix*. *Sa Tanqueta*, amb conradís, pinar i alguns garrovers, a una vorera. *Es Pinar de sa Tanqueta*. *Es Graner*, antigament eren ses solleres. *S'Hortet*. *Sa Bassa*, pega al *Corral des Porcs*. *Es Carreró*, que separa les dues finques actuals.

Què ens podríeu dir d'Es Rafal Vell?

El meu repadrí va comprar la finca fa, més o manco, 110 anys, el segle passat. En pagà 25.000 pessetes per 120 quarterades, aproximadament.

El meu repadrí va repartir la finca entre els seus fills: Ignasi, que era el meu padrí, i el conco Jaume, que no va tenir fills, per la qual cosa tot va anar una altra vegada al meu padrí que va deixar-ne una part al meu pare i una altra al meu conco.

Com és la terra de la finca?

És terra bona, és call vermell.

Quins són els arbres que més abunden en Es Rafal Vell?

Antigament hi havia garrovers, ametlers, figueres, el que més abundava era els ametlers, però en els darrers anys se n'han mort molts a causa de la sequera.

Quines classes d'ametlers hi ha?

Hi ha: potetes, felanitxers, de l'engany, menons, que són els millors, segons el meu parer.

Quina varietat de garrovers teniu sembrats?

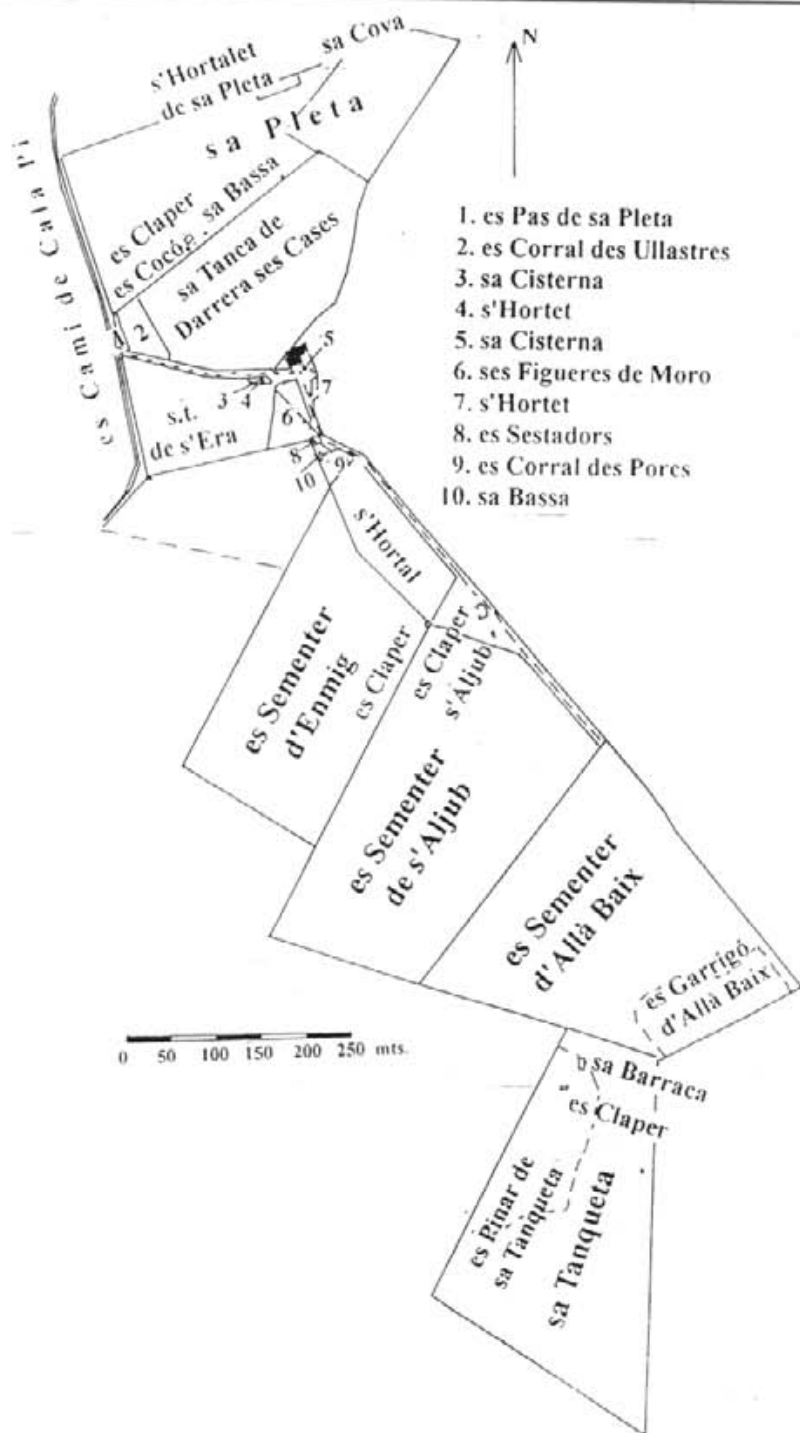
La varietat que més abunda és la de la mel.

Quin rendiment trèieu de la finca?

Sempre hem tengut ovelles, ara, a més a més, tenim porcs mallorquins.

Quina és la caça que predomina en aquest redol?

Per aquí el que predomina és la cacera de conills, abans s'hi veien moltes tòrtoles, actualment en vénen poques i

1. es Pas de sa Pleta
2. es Corral des Ullastres
3. sa Cisterna
4. s'Hortet
5. sa Cisterna
6. ses Figueres de Moro
7. s'Hortet
8. es Sestadors
9. es Corral des Pores
10. sa Bassa

0 50 100 150 200 250 mts.

Sa Llibreria

Llibres, contes,
jocs educatius,
material d'oficina

C/. Sa Font, 15 • Tel.: 66 26 66 (Lluçmajor)

Esperança Garcías

Cabells

Perruqueria UNISEX

C/. Antoni Maura, 13-B • Tel.: 66 17 46 (Lluçmajor)

C/. GRUP ESCOLAR, 68
LLUCMAJOR
TEL.: 971 12 10 81

Gimnàs a Punt

ACTIVITATS PER A TOTA LA FAMÍLIA

JAZZ	TAEKWON-DO
AERÒBIC	HAPKIDO
STEPS	MANTENIMENT
AERÒBIC INFANTIL	SAUNA
GIMNÀSTICA ARTÍSTICA	SOLÀRIUM
	MASSATGES

SALA DE MUSCULACIÓ AMB
LA MÉS MODERNA MAQUINÀRIA

**700 M² D' AMPLES I COMFORTABLES
INSTAL·LACIONS AL SEU SERVEI**

TOPONIMIA

Ignasi Clar Lladó

també s'hi veuen pocs tords.

Com sempre el nostre agraïment a la família Clar i Puigserver sense la qual no hauria estat possible fer el recull de toponímia d'aquesta finca. Acabarem l'entrevista desitjant-vos un BON NADAL i unes BONES FESTES. Fins l'any 2000. ♦

TELYCO

LLUCMAJOR
S'ARENAL

**Nuevo domicilio
Plaza España, 54**

Feliz Año Nuevo!

Grupo Telefónica

Alta de Líneas Telefónicas.

Teléfonos Básicos, Inalámbricos, Contestadores.

Teléfonos Móviles.

Fax (papel térmico y normal).

Centralitas telefónicas.

Contratos de Mantenimiento.

Venta y Reparación de Equipos Telefónicos.

Distribuidor Oficial:

Moviline

Movistar

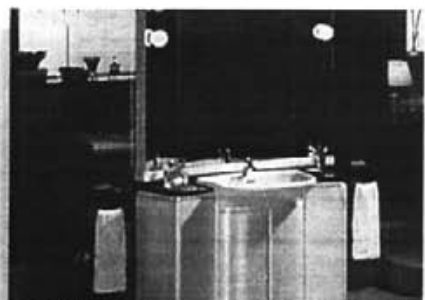
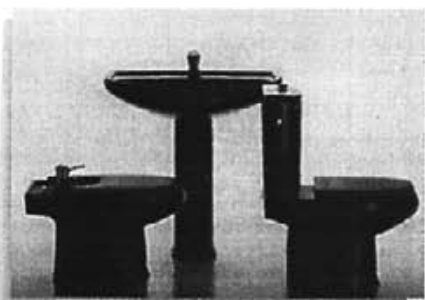

Plaza España, 54 - 07620 LLUCMAJOR - Tel.: 971 12 10 83 - Fax: 971 66 40 46
C/. Reyes Católicos, 33 - 07007 Palma - Tel.: 971 27 34 06 - Fax: 971 25 02 71
C/. Trasimeno, 16 - 07600 S'ARENAL - Tel. y Fax: 971 26 93 10
C/. Ciceró, 3 - 07007 Can Pastilla - Tel. y Fax: 971 26 62 32

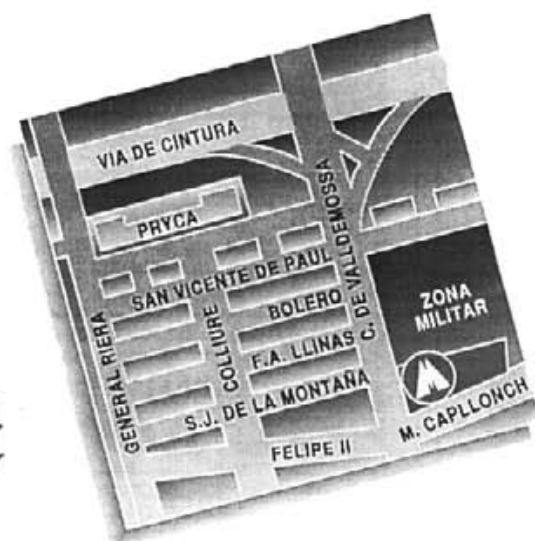
BANYS, TRESPOLS I REVESTIMENTS,
CALEFACCIÓ, AIRE CONDICIONAT...

TOT

de Massanella

Roca

MASSANELLA S.A.

Ctra. de Valldemossa, 44. - Tel 75 03 45 - Palma

COSMETICA
PERFUMERIA
REGALS
ROBA INTERIOR

*Infants, home i dona
Cursos de Brodats Artesans*

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - Lluçmajor

Boutique

Atenció especial als llucmajorers

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

28

Gorg Blau
de Viatges

**OFERTES
ESPECIALS
LLARGUES
DISTÀNCIES**

**CIRCUÏTS
PER EUROPA**

C/. Mallorca, 2 - Fax: 971 44 50 35
Tel.: 971 44 50 42 - 971 44 50 43 (S'Arenal)

Temps passat

Sibil·la escolanets i cantadors

I. Barceló
A. Monserrat

La foto és de l'any 1951, a les hores, es necessitaven molts d'escolanets i cantadors per ajudar els capellans en els actes i misses que feien a l'església.

En aquells temps, l'encarregat dels escolanets era don Francesc Romaguera, que a més de complir amb les seves obligacions eclesiàstiques, donava classes de primària al Col·legi de Sant Miquel. D'aquest col·legi és d'on s'abastia d'escolanets la Parròquia.

Entre els escolanets hi havia distintes categories: els escolans majors que ja sabien servir missa; i els escolans rasons, que solien ser els més joves i encara no n'havien après però duïen els cirials, (unes grosses atxes de cera que s'empraven als funerals). Els funerals eren els actes més freqüents, a vegades n'hi havia tres en un dia. En aquell temps es feien els matins i els nins havien de deixar l'escola per, una vegada acabat el funeral, i amb el "sou" d'una candela, tornar-hi. (Els nins de famílies més necessitades a canvi d'aquests serveis no pagaven l'escola). Hi havia funerals de diferent categoria: de 4, 6, 8, 10 i 12 atxes. Com més atxes tenien, més costaven. Era una forma de mostrar l'estatus social i econòmic del difunt. En una ocasió i com a cosa especial se'n va fer un d'extraordinari per a la mare d'en Llorenç de Vernissa, que va ser de 16 atxes.

La vestimenta dels escolanets consistia en una sotana vermella i un ruquet blanc amb una capeta també vermella, (els frares duen la sotana blava). Els cantadors no duen capeta, només sotana i ruquet.

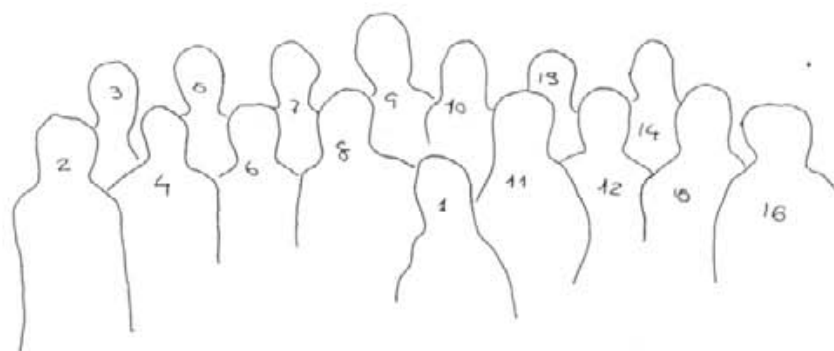
Per a bé o per a mal han canviat molt les coses, la figura d'escolanet ha desaparegut i són els seglars qui ara col·laboren en el servei dels actes litúrgics. ♦

ANTÒNIA ISERN

major
net

Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

- 1.- Pep Tomàs (a. Garbó)
- 2.- Bernat Castell
- 3.- Tomeu Ballester (a. Sadoll)
- 4.- Lluç Clar (a. Copitas)
- 5.- Tomàs Ferrà
- 6.- Miquel Salvà (a. Tacó)
- 7.- Joan Garí (a. Batle)
- 8.- Joan Garau "s'aparellador"
- 9.- Juan José Maestre
- 10.- Jesús Maestre
- 11.- Rafel (a. Pastilla)
- 12.- Antoni Vidal (a. Blau)
- 13.- Julià Jauem "de Son Frígola"
- 14.- Joan Cardell (a. Alegria)
- 15.- Antoni Tomàs (a. Garbó)
- 16.- Pep Ferrer (a. Fi)

CENTRE OPTIC EXPOLENT

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74
S'ARENAL

ASSEGURANCES

Agència Lluçmajor

Ramon Nicolau S.L.

(Peugeot)

ZURICH

C/. Marina, 104 • Tel.: 971 66 05 21 (Lluçmajor)

“Ca’n Puig des Sifons” La nissaga d’una empresa

Ignasi Barceló

Ca’n Puig és una fàbrica que fundà com a empresa local i familiar en Julià Puig i Puigserver, que amb la direcció del seu fill Julià Puig i Manresa creixé i s’amplià, i actualment, sota la gestió del seu nét Julià Puig i Mòjer, s’ha convertit en una de les indústries punteres quant a la fabricació de begudes carbòniques a l’Illa.

- Julià, com va ésser que la vostra família es dedicà al negoci de les begudes gaseoses?

- A ca meva hi havia tradició sabatera, el meu padrí tenia una fàbrica de sabates al carrer de St. Francesc. Mon pare, en Julià Puig Puigserver i el seu germà Miquel, continuaren amb el negoci traslladant la fàbrica al carrer des Vall. La crisi del 27 va fer que les coses, com a molts altres sabaters, no els anassin bé, i es varen separar. Fou aquest any que mon pare va posar la fàbrica de sifons, a ca’n Francisco des Purgatori, al cap de cantó entre el carrer Marina i Pescadors. Després la instal·là al carrer de Ramon Llull.

- Va ésser la primera fàbrica de sifons del poble?

- No, en aquell temps ja hi havia la fàbrica de ca’n Martí, propietat d’en Joan Martí, que estava al carrer Bisbe Taixaquet, on avui hi ha el forn ca’n Paco.

- Com era el funcionament de la fàbrica al començament de l’empresa?

- En un principi, mon pare començà a treballar amb un altre home que feia de repartidor, i quan no repartia li ajudava a omplir sifons. Més tard, feren botelles de pinya i gasosa.

Les màquines per mesclar l’aigua i el gas funcionaven gràcies a un “volant”, una roda grossa que era moguda a mà. Tot es feia manualment, primer s’hi posava el xarop i després l’omplien d’aigua amb gas. (Actualment tot ja va mecanitzat). Solien omplir devers 130 o 140 bo-

Julià Puig Manresa

telles per hora, mentre ara en aquest mateix temps en poden omplir 12.000. Els sifons que repartien es venien a: 1 sifon 15 cèntims, 2 sifons 25 cèntims. Les botelles de pinya ja anaven a 40 cèntims, això era devers els anys 37, 38 i 39.

- Quina era la tasca i els mitjans que disposaven els repartidors?

- Solien compaginar la feina de repartir amb la d’omplir botelles. El primer repartidor que tenguérem va ser en Climent (a. Saltet) i començà a repartir amb una somereta i un carretó, després ja armaren una galera. A S’Arenal repartien amb un carro, i com que els carrers eren d’arena havien d’ajudar a la bèstia. Fins i tot, de vegades, per poder arribar a Ses Cadenes, havien de descarregar el carro per poder-lo treure de dins qualque clot, i una vegada tret d’allà tornar-lo carregar.

Més endavant començaren a usar cotxes que transformaven en camio-

netes. Així ho feren amb un “Unic” matrícula PM-1849, un “Renault”, un “Matis” i un “Citroën B12”. També varen tenir un isocarro.

De repartidors també varen tenir en Pep López i en Damià Oliver (a. Graute). En Pep, que no tenia carnet feia el repartiment a mig poble amb la galera, i en Miquel amb la camioneta o l’isocarro a l’altre mig. A la camioneta també l’empraven per dur sifons a S’Arenal, Porreres i Palma.

Com a anècdota del que era la feina en aquell temps, vull contar que de vegades els sifons explotaven, i això feia que la bèstia s’escapàs i el sifoner l’havia d’encaçar fins que l’agafava. Aquest problema no el tenien els qui anaven en camioneta, però per altra banda, una vegada que el repartidor va estar malalt i va haver de fer la volta un altre que no sabia quines cases volien sifons, no va tenir cap problema, perquè l’animal feia la volta tot sol i s’aturava davant les cases dels clients. Aquesta ajuda no la tenien els repartidors amb camioneta.

- Llucmajor és un poble on sempre hi ha hagut falta d’aigua. Vosaltres éreu uns grans consumidors. Com resolieu el problema?

- Dúiem l’aigua de Randa, per la síquia feta a posta per subministrar aigua a Llucmajor. Compràvem safareigs d’aigua per omplir la nostra cisterna. Se’n perdia molta quan passava pels carrers del poble. També he anat moltes vegades a la “font dels tres colls”, devora el convent a cercar aigua amb un carro que traginava una bóta de 600 litres.

- Quin va ser el motiu que te va empènyer a fer la fàbrica nova?

- Quan mon pare va morir, l’any 65, em vaig fer càrrec de la fàbrica, junt amb la meua dona, na Joana, que em feia costat. Ambdós posàrem tot el nostre esforç i la nostra il·lusió per dur-la envant i fer-la créixer.

La nostra empresa anava creixent i tant com ho feia necessitàvem més

espai. A mesura que hi havia sifoners d'altres pobles i/o Palma que es volien jubilar o deixar de fabricar, nosaltres els compràvem la cota de mercat, arribant a un acord satisfactori per ambdues parts. De vegades com a distribuïdors dels nostres productes. Si es retiraven de tot, nosaltres també ens encarregàvem del repartiment.

Per fer la fàbrica nova compràrem el molí d'en Pau, on hi havia l'antiga fàbrica de gel del poble. Casualment, amb anterioritat, essent propietat de l'apotecari "set" hi va haver una fàbrica de gasoses. De 62 fàbriques que hi havia a Mallorca n'han quedades 6, tres de grosses i tres de petites.

- A què és degut el canvi de tancament de les botelles de gasosa i pinya, de l'antic a l'actual?

- Sobretot per exigències de sanitat, i també perquè per netejar adequadament la botella, el canvi de goma cada omplida per aconseguir una seguretat higiènica relativa, incrementava molt el cost de fabricació. El canvi de botella ens va obligar a destruir-ne 400.000. El sifon és un producte que jo crec que si no canvia el gust o la moda, i per tant la demanda, desapareixerà. No en un temps curt, però si a mig termini.

- Què en vàreu fer dels sifons antics que ara venen els antiquaris?

- Molts varen ser destruïts, però jo he guardat els que creia més interessants, per a la forma, color o mida. En tenc uns 3.000. Ho he fet més que res pensant en els néts.

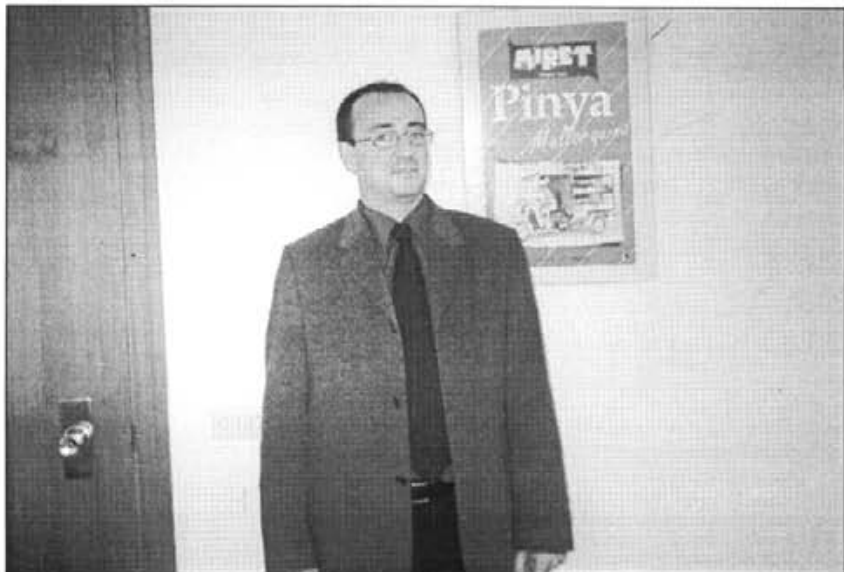
- Julià, quan te retirares de l'empresa?

- Me vaig jubilar als 65 anys, l'any 95, i vaig seguir com a president fins al 98, quan va assumir la tasca de direcció i comercialització el meu fill.

En Julià Puig i Mòjer, nascut el 2-6-61, a l'actualitat duu la direcció i la comercialització de l'empresa "Puig", que juntament amb altres marques, com "Miret", "Revoltosa", es venen per tota Mallorca.

- Julià, quins són els primers contactes que tingueres amb la fàbrica de "ca'n Puig"?

- Vaig viure i créixer dins la fàbrica. A l'hora de dinar, als 4 o 5 anys, jo baixava a despatxar i a co-

Julià Puig Mòjer

Galera amb en Pep López "Pep Sifoner (pare)" l'any 1952

Fàbrica al carrer Gamundí l'any 1954.

32

Camiona a Randa. Dia de Pancaritat de Gràcia 1954

En Sebastià Garau i en Pep López "Pep Sifoner (fill)" l'any 1963

brar, els matins me despertava amb el renou de les màquines. Quan estudiava a Lluçmajor, a l'estiu ajudava més amb les tasques de l'empresa. A S'Arenal, durant les vacances d'estiu, repartia amb en Damià "Grauete" i en Salvador. A partir dels 16 anys, dins la fàbrica nova, realitzava, quan feia falta totes les tasques que hi havia; omplir, netejar botelles, etc. i així coneixia el seu funcionament. Quan vaig estudiar ciències empresarials, els horabaixes m'encarregava del magatzem que teníem al polígon. Acabat el servei militar i dos anys després de l'adquisició de la marca "Miret", va ser quan me vaig dedicar pràcticament i exclusiva a la tasca de distribució, mentre mon pare s'encarregava de la fàbrica. Quan mon pare sofrí un atac de cor, me'n vaig tornar encarregar, si bé he de dir que qui pràcticament s'encarregava de la supervisió de tota la producció, era en Miquel Sacarés, que quan mon pare es recuperà va seguir amb la seva feia, i jo vaig tornar a la meua tasca de distribució, cosa que sempre vaig creure necessària per a la supervivència de l'empresa, ja que moltes de les que havien de tancar, era per una manca de distribució

adequada, àgil i eficaç dels seus productes. El 1991, ens associàrem amb un important grup de compres de Catalunya, i així, a més de distribuir els nostres productes, ho fèiem amb altres com vins, cerveses, suc, aigües minerals. La distribuïdora, des del seu inici, el 89, fins ara, ha multiplicat per deu el valor dels productes que ha repartit. Avui en dia, gràcies a què les dues empreses es complementen, podem dir que estan ben consolidades.

A principis d'enguany, després de la retirada de mon pare com a president de l'empresa, he pres el comandament de tot, intentant seguir la línia que havíem seguit.

- I de cara al futur, pensa que l'empresa quedi a Lluçmajor, o pensa traslladar-la a Ciutat?

- A mi m'agradaria que seguis aquí. Però he de dir que el que per Lluçmajor és bo, que és la manca d'atur, no ho és per a l'empresa, ja que sobretot durant l'estiu, quan hi ha més demanda dels nostres productes, és quan tenim més dificultats per trobar treballadors. Actualment, encara tenim dos treballadors que l'estiu vénen de Palma perquè aquí no en trobàvem. Però si les coses se-

gueixen com van, la fàbrica no s'ha de moure de Lluçmajor. Lluçmajor té una cosa que és extraordinària, que és la gran qualitat de l'aigua, cosa que permet fer un bon producte. Si en haguéssim de moure, en principi aniríem al polígon de Son Noquera, perquè aquí ja tenim difícil créixer.

La meua intenció és anar creixent. Enguany hem introduït alguns productes. Productes antics, com és ara una antiga fórmula de pinya feta pel meu padrí l'any 36, que es comercialitza amb la marca "Miret", i que en un curt termini de temps ha estat un gran èxit. També productes vitaminats per als esportistes, amb botelles opaques per a què la llum no destrueixi les vitamines. Som els primers d'Espanya que hem fet una botella fluorescent, que a més d'ésser una novetat, és pràctica per a "pubs" i discoteques on hi ha poca llum.

En la configuració de l'etiqueta de la beguda "Sportiu", ja hi ha intervingut la quarta generació de l'empresa, el meu fill Julià de 7 anys.

Montserrat Pons, un apotecari entre figueres

Joana Font

Fotos: H. Thomàs

Montserrat Pons i Boscana de Can Prim no necessita moltes presentacions ja que és prou conegut a Lluçmajor.

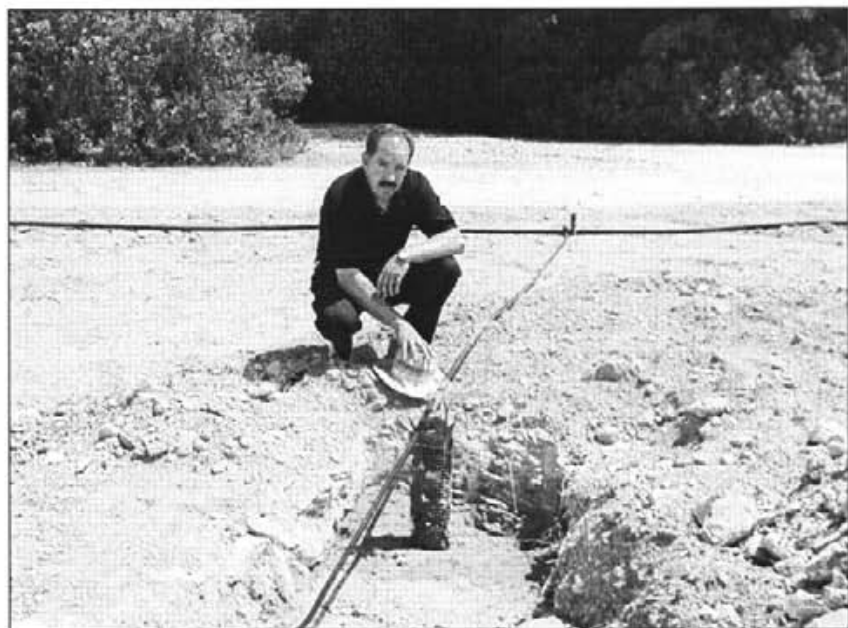
És apotecari de professió i pagès per afeció, tradició i convicció; home arrelat a la terra, aquesta terra llucmajorera erma i cixuta, de la qual, amb paciència i sabiduria, se'n treuen uns fruits que segons l'entrevistat són els millors del món.

La seva nissaga la du a la sang, com vulgarment es diu; els seus padrins, l'amo En Miquel de Ca N'Aulet i els Prims del carrer de Ciutat cantonada amb les Misèries; els seus oncles, Mateu i Baltasar, amb el seu avi Montserrat, a més dels seus pares Baltasar i Antònia; tots ells avalen segles d'integració i dedicació a la nostra terra, les nostres foraviles, i formen part d'ella.

A l'apotecari no li fa prou posar-hi les mans, passar cultivadors, tomar ametlles i garroves o quan cal caravar les llobades a les seves estimades figueres. I quan li lleu, amollar les cusses o penjar el reclam.

Ha convertit l'esmàs de les rotes de Son Mut Nou en una finca modèlica quan a arbres de secà, figueres, ametllers i garrovers, la nostra santa trilogia pagesa llucmajorera.

L'apotecari Pons ha accedit de bon grat a aquesta entrevista amb el seu tarannà brufat d'ironia pagesa.

- Per què un camp d'experimentació i de figueres?

Bé, la nostra riquesa de castes d'arbres fruiters i de fruits secs a Mallorca, em feren pensar en una sembrada d'aquest fruiter per conservar les castes que els nostres avantpassats descobriren i cuidaren amb tant d'esment, i perquè els nostres fills i néts puguin gaudir d'aquesta abundància de varietats i no es perdin. A més de ser un bon past per a les ovelles, pores, conills, llebres, perdius i per tot l'aucellam que dins la marina habita. I sobretot perquè m'agraden molt les figues, tant fresques collides de la figuera, com seques.

Un plat de figues collides a trenc d'auba, crivellades per la rosada, o uns quants acops de bordissot blanca amb bessons torrats, són el postre millor que hi ha al món. I no oblidem que de les figues més xereques se'n fa la millor sobrassada.

- Quantes figueres conté el vostre planter?

En el comellar de Na Galop, ara dit de Son Bernat perquè totes les figueres joves són filles de figueres de Son Bernat de Randa, n'hi ha una trentena; al Figuerol Nou, una norantena; al Figuerol Vell, dues-centes norantena, i una trentena més a les Rotes; en total unes quatre-centes quaranta

**PERRUQUERIA
PUIGSERVER**

C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Lluçmajor)

**TALLERES
NOGUERA**

REPARACIONES EN GENERAL DE AUTOMÓVILES, MOTOCULTORES,
MOTOSIERRAS, MOTOBOMBAS, CORTACEPED, ETC...

TALLER AUTORIZADO

**PEDRO NOGUERA
ENSEÑAT**

Calle Ripoll, 30 - Tel. y Fax: 971 66 22 13 - 07620 Lluçmajor (Mallorca)

sebrades totes de branca, el primer any. El 1995 les vàrem sembrar en Colau de Son Fosquet, en Mateu Clar "meló" (al cel sia), en Joan Coll "carrer" i jo mateix.

- I de quines castes?, ens les podríeu enumerar?

N'hi ha d'unes setanta castes, la majoria mallorquines, autòctones. N'hi ha de molt primerenques i de molt tardanes, de molt grosses i de molt petites, de molt bones i de no tant bones. En podem anomenar un bon grapat: del sen Jaume Gran, martina, albacor blanca i negra, bordissot blanca i negra, coll de dama blanca i negra, aledanyes, bordissot verda, mata-soldats, renyac, rotgisca, cuiró de bou, andeva, del tres esplets, bonjesusa, lloral, forastera, paratjal, mig-paratjal, paratjal rimada, hivernenca, ull de perdiu, pèl de bou, miralla, bermesca, napolitana, coll de dama de Ciutat, porquenyà blanca i negra, de la roca, blava, sisce, de les olletes, mare de Déu, malleu, jorba, morisca, alacantina, verdal, verdaleta, vacal, ortella, victòria, brocalet, abaldufada rimada, coll de dama doble, de la senyora, llimonenca, flor, algerina, lalderona, larlina, d'en Vergunya, martinenca rimada...

La manresa, Cosme Manyo i Tià Penya són tres races autòctones de Llucmajor; el nostre poble té l'honor d'haver-les descobertes, és l'aportació del nostre terme al figueral mallorquí.

A més, en tene de franceses, florentines, menorquines, argentines, i de xineses.

- Com heu aconseguit aquesta col·lecció tan nombrosa?

Cal dir que en bona part són filles de les figueres de Mina, del meu amic i mestre Pep Sacarès, sense el qual no hauria duit a bona fi aquesta tasca, a més, m'ha ajudat a descobrir i entendre les nostres arrels camperoles, la importància de Mallorca quant a les castes i qualitat dels nostres fruiters.

Sens dubte, no puc oblidar l'amo En Miquel de Son Cortera, en Miquel Julià de Son Peixet, en Julià Tomàs "Julio", en Francesc Mir de Ses Comes, en Rafel Noguera de Cugulutx, en Tem Salvà de Son Gabriela, l'amo Antoni de Son Bernat, en Guillem Moll de Can Pieres, l'amo en Jaume Manresa de Can Busso, l'amo en Guillem Oliver "carrasquet", etc..., a tots ells el meu agraïment.

- Conservau alguna anècdota per explicar-nos?

A la primera sembrada posàrem el nom de cada figuera al brancam o al pal, escrit a mà; llaurant, el vent, i sobretot el sol i la pluja -poca pluja per la marina- han fet que moltes d'aquestes plaques d'identificació es perdessin, es borrassin o fins i tot es canviassin, i hem hagut d'esperar que donassin fruit per poder classificar-les de nou, però aquest problema es va resolent.

- Quin futur, quina sortida agrícola pot tenir aquesta fruita per al pagès?

Distingirem dues sortides: la primera, com a curolla a la menuda. És un goig poder gaudir del plaer de quatre o cinc figueres a l'hortet casolà, des de la flor a l'hivernenca, passant per les agostenques, tan fresques com seques. La segona, diguem-li a l'engròs, industrialitzant amb un bon suport comercial; es necessiten unes deu quarterades de cultiu intensiu d'aquest arbre per a ser rentable. Basta passar la llesca pels supermercats i places per verue les figues fresques de la península de baixa qualitat, musties i en mal estat pel transport, etc... o les figues seques de Fraga, tan anomenades; o les figues gregues o turques que són d'una molt inferior

Una imagen inspirada. Rover 75

ILLA MOTORS, S.L.

Avda. Ramon de Sant Martí, 2 - Tel.: 971 66 01 46
LLUCMAJOR

No sólo una *inspiración* digna de ver sino,
sobre todo, de conducir.

Bon Nadal!

qualitat que les nostres pitjors figues de porc (alacantines i similars); i no en parlem quan es tracta d'acops de bordissots blanques, la diferència és com de la nit al dia. Aquí sí que hi ha feina per fer.

- Son Mut Nou, dins el cor de la marina llucmajorera, és un terreny adient per les figueres?

Estic content que em facis aquesta pregunta perquè la seva resposta dona a entendre el que és l'art de sembrar i conrear tota figuera.

Si es fa el clot que pertoca, fondo, fins a l'argila, sobretot perquè les arrels puguin trespasar per les llivanyes, els fruits són més saborosos que els de les terres grasses de Son Selecte, Es Pèlag, Mina, Binificat o pel centre de l'illa, i això té una explicació científica: en ser la zona menys plujosa, els fruits no són aigualosos sinó més gustosos, el sabor de la saba marinen-

ca.

- Rebeu qualche tipus de subvenció per aquests treballs tan meritosos?

No, ni l'he demanada. Es vera que es donen subvencions per foravila, però es mira poc que les races dels arbres sembrats siguin autòctones; per ventura, les institucions podrien canviar i premiar les plantacions d'arbres autòctons.

- Quines castes aconsellaries als llucmajorers que volen sembrar-ne?

Aconsellaria que no sembrassin castes de fora, d'inferior qualitat com les napolitana, granadina, becores, hermesca, etc. Que sembrin varietat illenques com bordissot, de la senyora, flor, martinenca, calderona, coll de dama, etc... segons les vulguin primerenques, agostenques o hivernenques. Hi ha un ventall tan extens i bo que

podeu triar.

- Voldria afegir qualche cosa a aquesta entrevista?

Sí, cal respectar les nostres arrels, que sembrin castes mallorquines perquè són molt millors i són nostres, i perquè no desapareguin de la nostra memòria històrica, els nostres fills i nets no us ho perdonarien.

Ens despedim de l'apotecari Montserrat Pons i Boscana de Can Prim; es pot dir d'ell que la seva vida la passa entre l'apotecaria i les seves finques, és un rebroll esponerós d'aquell il·lustrat autodidacta llucmajorer, l'amo Antoni des Forn (Garcias), autor de la revista bilingüe "Es pagès mallorquí". Enhorabona, i sobretot, gràcies per mantenir viva una petita part del nostre patrimoni. ♦

Fonde Pa - Patisserie

C/. Major, 79
Tel. 971 66 09 45
(Llucmajor)

*Li oferim el
nou servei de
buffets a domicili
(freds i calents)*

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

Testimonis documentals de la nostra història

Sebastià Cardell i Tomàs
Bartomeu Font i Obrador

(XXX) Retolació de carrers de la nostra vila (1861)

Tal volta un dels avanços més importants del segle XIX fou la legislació innovadora del Reial Decret del 21 de desembre de 1858 sobre la retolació dels carrers i enumeració de les cases. Com a conseqüència d'aquest, el nostre Ajuntament s'imposà l'obligació d'acceptar i posar en marxa aquella exigència. El gener de 1861, vuit mesos abans que el *Boletín Oficial Balear* publicàs el text íntegre, ja redactà i posà en marxa l'expedient per tal de dur a efecte la retolació dels carrers de la nostra vila, document que donam a conèixer en la seva transcripció literal. Lamentam ignorar els noms que es van transmetre per tradició fins aquell moment, però els padrons de l'Arxiu Municipal de l'època ens aclareixen tots els carrers pertanyents a la corresponent illa que, trenta anys després ja eren en nombre de 46, i conegudes cada una d'elles pel llinatge o malnom dels personatges veïns més considerats i sols n'hi ha dues que deuen el nom als seus monuments com la 43 illa anomenada Dorada per la seva creu existent al carrer Major i comprenia els del Cementiri, Nord i Ciutat i la 46 -la d'en Rafil- ubicada al carrer de la Font, amb els carrers de la Glòria i de la Punta.

Pliego de condiciones bajo el cual se saca a publica subasta los trabajos para rotulacion de calles de esta Poblacion.

1º El Ayuntamiento facilitará gratis al empresario las letras de hojalata para el servicio de que se trata teniendo que reintegrarlas todas despues de concluidos dichos trabajos, en el mismo estado que las recibió.

2º El empresario escribirá y marcará con dicho molde los nombres de cada calle conforme le dicte el Ayuntamiento en los puestos ó esquinas que ya se tienen señalados, debiendo ser escritos con sujeción a las reglas de ortografía.

3º Practicará el empresario dichos trabajos sin ningun borron y con todo el aseo y limpieza, cual lo exigen las

reglas de buen orden.

4º La rotulación sera escrita con tinta ó pintura negra, cuyo coste sera de cargo del empresario lo mismo los demas enseres que necesite.

5º Deberan darse por concluidos dichos trabajos dentre del preciso termino de un mes a contar desde el dia de su remate.

6º Sera responsable el empresario de la conservacion de dichos rotulos por el termino de dos años, mientras se borren por si solos ó con el infortunio del tiempo.

7º El empresario percibirá el importe por el cual se hayan subastado dichos trabajos en dos partidas iguales, la primera despues de haber hecho la mitad de aquellos trabajos y la otra concluidos que esten los mismos previa conformidad de una comisión nombrada al efecto.

8º Solo tendra esta subasta dos remates en el intervalo de veinte y cuatro horas con los que mejoren con una cuarta o decima con arreglo á instruccion.

Ponga postura el que quiera que se rematará, si esta acomoda a quien mejor garantia ofreciere.

Llummayor seis de Enero de mil ochocientos cuarenta y uno.

Pedro Antº. Socias Alde. (rubricado)

Llummayor siete de enero de 1861

Hagase pregon anunciando al publico que el dia veinte y siete del actual se subastará el trabajo de que se trata el pliego de condiciones anterior, en la plaza publica de esta villa a las ocho de la noche al que mayor garantía ofreciere. Lo mandó y firmó su merced de que certifico.

Pedro Antº. Socias Alde. (rubricado)
Nicolas Taberner Srio. (rubricado)

Dicho dia mes y año Pedro Juan Segura oficial sache me dio relacion haber anunciado por medio de pregon el contenido del auto anterior, y firmó dicho Segura de que certifico.

Pedro Juan Segura (rubricado) Taberner Srio. (rubricado)

En la villa de Llummayor de la Ysla de Mallorca Provincia de las Baleares á los veinte y siete dias del mes

de Enero del año mil ochocientos sesenta y uno; reunido en esta sala consistorial el Ayuntamiento al objeto de subastar los trabajos para llevarse á efecto la rotulacion de las calles de esta villa, conforme el plan de condiciones que obra por cabeza de este expediente; y siendo las ocho de la noche, despues de haber dado vivas y repetidas voces para la subasta indicada y no habiendo mas postura por parte de los licitadores, ordenó su merced al corredor que subastara y en efecto poco despues dió este por relacion haber rematado á favor de Antonio Roig y Noguera por el precio de doscientos noventa y ocho reales quien presente en este acto dijo que aceptaba dicho remate para los mencionados trabajos y lo firmó siendo testigos Juan Taberner y Francisco Garcías vecinos de esta villa con su merced de que certifico.

Pedro Antº. Socias (rubricado) Nicolas Taberner Srio. (rubricado)

En la villa de Llummayor de la Ysla de Mallorca Provincia de las Baleares á los veinte y siete dias del mes de Enero del año mil ochocientos sesenta y uno: ante mi el infrascrito Secretario pareció Miguel Roig hijo de Miguel alias Noguera natural y vecino de esta villa de su libre voluntad dijo: que enterado de remate de los trabajos para la rotulacion de calles de esta poblacion hecho á favor de su hermano Antonio por el precio de 298 reales bajo el plan de condiciones formado al efecto; otorga que se constituye fiador de lospresado su hermano y responde por el cumplimiento de cuanto queda obligado en dicho remate constituyendose asimismo principal y demás comun ó por el todo como lo permiten las leyes en la materia, con las costas daños y perjuicios bajo la obligación de todos sus bienes muebles y raices presentes y futuros con renuncia de las leyes y privilegios de su favor. Asi lo otorga firma y no los subcribe porque dijo no saber hizolo uno de los testigos requeridos que lo fueron Juan Taberner y Francisco Garcías de esta vecindad de que y de conocerles certifico.

Nicolas Taberner Srio. (rubricado)

AMLL, SM ♦

La cuina tradicional

Antònia M. Bonet

La gastronomia és molt més important del que pensem; acompanya, ajuda i subratlla tots els esdeveniments i ocasions importants al llarg de la nostra vida; cuida la salut i dia a dia regala els nostres paladars.

Un àpat de fi de segle hauria de ser remarcable, inoblidable.

Vet aquí varies receptes aptes per afegir a les tradicionals d'aquests dies festius que ja s'acosten.

Perdius a la llàntia

Aquestes són les proporcions per a quatre persones:

- 2 perdius xapades per llarg
- 1 tassa d'oli d'oliva
- 1 tassa d'aigua
- 1 tassa de vinagra. Si aquest és de gust molt fort, se substitueix la meitat per vi blanc de qualitat.
- Pebrebò en gra, sal, faríngola.
- Cebetes senceres (una dotzena)
- 2 pastanagues trossejades, a les quals haurem donat forma arrodonida, semblant a les cebetes.

Es bullen les aus, junt amb els altres ingredients, fins que les perdius siguin ben cuites. Les deixarem refredar dins el recipient on les servirem i les guardarem al frigorífic. Es mantendran en òptimes condicions de dos a tres dies.

Merenga

Quasi no ho podia creure, tants d'intents fallits, tantes fórmules assajades i mai no ho havia aconseguit. El vaig treure del forn, hi anava amb por; en veure'l ferm, dret, majestuós, apetitós, com dirien a les rondalles, vaig romandre astorada. Aquella enorme merenga em va omplir d'alegria.

Així és com el vaig fer.

- 12 blancs d'ou
- 375 grams de sucre molt
- un polset de vainilla
- un polset de sal
- un motllo rodó de parets altes, lleugerament untat d'oli d'oliva.

Es pugen els blancs d'ou a punt de neu, afegint durant el procés el sucre, la vainilla i la sal, en petites dosis. S'aboca dins el motllo i s'introdueix al forn, prèviament escalfat al màxim. S'apaga el foc i s'ha de mantenir la merenga dins el forn tancat durant 8 hores.

Es desmotlla dins un plat gran, com si es tractés d'un flam i es conserva dins el frigorífic. Aquestes postres seran completes si les acompanyam de:

Crema de llimona

- 1/2 kg. de sucre
- 150 grs. de mantega
- 4 ous
- la ratlladura de mitja llimona
- El suc de 3 llimones; amb aquesta quantitat la crema resultarà d'un grau accentuat d'àcid; en cas de trobar-lo excessiu, l'equivalent al suc d'una llimona per aigua.

Es baten junts tots els ingredients dins un cassó. Es col·loca sobre el foc molt suau, i es remou contínuament, fins que qualli, i així tindrà una consistència de crema. S'aboca dins un recipient o bé dins copes individuals. Es deixa refredar i com la merenga, es conserva al frigorífic.

Vos desig unes Bones Festes, especialment un bon acabar el 1999 i una millor entrada al 2000... cosa que m'impresiona profundament. ♦

38

Mamà, i tu,
què vols ser
de gran?

PLANS
de PENSIONS
"SA NOSTRA"

La seva resposta, en bones mans

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

Antònia M. Bonet és una periodista i escriptora de Barcelona. Ha treballat a l'editorial Llibres de l'Esplai.

1999

1999

De cap a cap d'any

Desembre

Antoni Ginard/Andreu Ramis

Aquesta mesada fredorencia, la darrera de l'any, el millor que es pot fer és escalfar-se devora el foc, però és possible continuar exsecallant figueres i garrovers. També va bé collir taronges, mandarines i aranges, per servir a les postres del sopar de matances i prevenir el constipat. En general, és bon temps per sembrar qualsevol tipus d'arbre. Hom diu que no hi ha lluna com la prima de Nadal per tallar pi, reempeltar ametllers vells i empeltar els joves. Malgrat tot, si fa molt mal temps pot ser fotut per als ametllers.

A la muntanya és el temps d'aplegar oliva i fer oli a les totes, per cixerar tot seguit, cavar soques i exsecallar les oliveres; així mateix, també és el moment de collir aglans -els agres per als pores i els dolços per torrar o menjar crus-, cercar esclata-sangs i arregar llenya i fer carbó.

Si collíreu oliveres per salar convé mantenir-les en remull amb aigua clara fins a la lluna vella de març i llavors posar-les amb aigua-sal; anau alerta a no rompre abans d'hora el tel que es forma damunt l'aigua, si no voleu que les olives us tornin sabateres.

Les saons d'aquest mes són bones per a les pastures i també per sembrar blat i xeixa si no han pogut acabar dins el novembre. Als llocs de secà, es poden llaurar les terres que se sembraran a la primavera. Antigament, també solien acabar la sembra de l'ordi, de la civada i de les lleguminoses i feien les acaballes amb una gran bunyolada.

Convé llaurar la vinya devers Nadal i femar-la. Es pot aprofitar el temps fent net els cups i preparant els cellers per a l'any següent.

A l'horta, es poden sembrar hortalisses i patates per la Puríssima; fer el planter de tomàtiques, pebres i albergínies; i fer collita de colflori, raves, patates, llegums, mongetes, ciurons, llenties, cols de Brusel·les, pebres vermells i verds, moniatos, carabasses, melons hivernencs i apis.

La Puríssima (8 de desembre) és el dia assenyalat per començar a fer matances. No convé fer-les en lluna prima perquè els botifarrons s'esclaten; hom creu que, si la lluna creix o és plena, els budells són més amples i gruixats. Per Sant Tomàs, agafen la porcella pel nas. Per Sant Tomàs, també collien murtos i aglans, que es duïen al mercat de Sineu. A finals de mes és la plena dels indiots al mercat. Devers Nadal, hi ha qui fa l'agost amb la venda d'indiots i pollastres.

En aquest mes, desmamen els anyells primerencs i comencen a munyir i a formatjar; neixen els anyells de mig temps i els cabrits. Els porcells que neixen dins el desembre no solen tenir mal i són els que creixen aviat.

Si feia bon temps el dia de la Puríssima (dia 8), augmentaven la ració a les bèsties; es creia que era senyal de bona anyada i que l'esplet seria abundós.

Després de les pluges de la tardor que han rentat les teulades i carreres, és bon temps per girar la canal i omplir les cisternes i els aljubs.

Si teniu ganes de saber el temps que farà l'any que ve, observau. El mètode consisteix a observar els dotze dies abans del dia de Nadal i els dotze següents. La vigília de Nadal i el segon dia de Nadal representen el desembre, l'avantvigília de Nadal i el tercer dia de Nadal el novembre i així successivament, tot començant el dia de Santa Llúcia. Si plou, per exemple, la vigília de Nadal i el segon dia de Nadal, el desembre de l'any que ve serà plujós. Fer aquestes observacions es diu *fer el compte de Salomó* i a Manacor, els dies s'anomenen *els dies d'encoure*.

El dia 2 és Santa Bibiana; contenen que si plou en aquest dia plou durant quaranta dies i una setmana. El dia 4 és Santa Bàrbara, amb qui pensam quan fa trons i llamps. El dia 8 és la Immaculada Concepció; el dia 13 Santa Llúcia, que ens guarda la vista; el dia 21 Sant Tomàs; el dia 26 Sant Esteve i el dia 31 Santa Coloma i Sant Silvestre. Així, desembre finat, any acabat. Una darrera advertència, el dia 28 fan festa tots els Sants Innocents, convé anar vius i sobretot armar-se de paciència.

De totes maneres, el plat fort del mes són les festes de Nadal i Cap d'Any; convé fer el Betlem i no tallar massa arbres. Preparau les coques

bambes, de torró, les ametlles torrades, els raïms, els aglans, la llet d'ametlla i d'altres llepolies. Els qui no vagin a Matines i a escoltar la Sibila, es poden escalfar amb el tió de Nadal i torrar neules. ♦

NOTA: Degut a l'interès que han manifestat els lectors per aquesta secció, creim oportú comunicar-vos que els autors han publicat el treball en un llibretet titolat "La terra i el temps" de l'editorial Olaneta, que per un mòdic preu es ven a "Llibres Mallorca". Suposam que, si ho sol·licitau, les llibreries de Lluçmajor també el vos podran aconseguir.

Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

Els castells i la seva història

Castell del Rei

quecològic sigui fonamental per donar llum a molts aspectes de la nostra història que avui encara resten foscs. Donada l'exhaustivitat i l'extensió de l'estudi històric només feim ressò dels fets més transcendents que marcaren la història i singularitat de cada castell.

Castell d'Alaró

Ubicat a dintre terra i descrit per les fonts com el castell més fort i inaccessible del Regne de Mallorca. S'hi troben restes arqueològiques que podrien confirmar l'ocupació ja durant l'època talaiòtica. És a l'època musulmana quan es perfecciona el sistema defensiu i les obres d'enginyeria hidràulica. El castell roquer és conquerit per Jaume I el 1231. El 1285 es produeix la defensa heroica de la fortalesa per part de Cabrit i Bassa contra el rei Alfons d'Aragó. Aquest castell ha sofert, igual que els altres, multitud de reformes i adaptacions al llarg de la seva història.

Castell de Cabrera

Els seus inicis foren possiblement una talaia que es convertí amb el temps en la fortalesa, d'enorme importància com a plaça forta. Ja documentada l'any 1410, fou destruïda i reconstruïda múltiples vegades. La seva constant són els atacs per part dels sarraïns i pirates. El 1808 Cabrera va ser utilitzada com a presó, poblada per més de 5.000 presoners. Al final del segle XIX funciona com a possessió. El 1983 es comencen les darreres obres de restauració i el 1991 es declara Parc natural tot l'arxipèlag de Cabrera.

Castell de Capdepera

A la crònica de Jaume I anomenada Llibre dels Feits es relata l'estada del Rei al cap de la Pera, molt possiblement a l'actual torre d'en Nunís, per aconseguir la submissió dels musulmans de Menorca. És una prova que el castell no existia encara el segle XIII, únicament hi devia haver la torre que s'anomena. Jaume II el 1300 va ordenar l'aixecament de dues noves viles al municipi d'Artà, una de les quals devers la torre d'en Miquel Nunís, vila que amb el temps va restar envoltada de murada. Aquesta característica de ser vila emmuradada, el distingeix de la resta de castells. La seva població i el

40

L'Illa de Mallorca ha estat punt de confluència de les cultures de la Mediterrània al llarg de tota la història. Això fa que dins el seu reduït territori es trobi una inusual concentració de restes patrimonials.

Elements d'aquests temps passats són els castells. La historiografia tradicional els ha tractat sempre des d'una òptica concreta, el seu caràcter militar i defensiu. El coneixement dels processos històrics de zones properes geogràficament i culturalment, com ara València, Sardenya, etc... fa que es puguin plantejar interrogants com ara la desconeguda vinculació dels castells amb la població anterior a la islamització, el paper que tingueren aquests en la funció organitzativa del paisatge humà i administratiu posterior o les similituds que alguns historiadors han assenyalat entre Mallorca i Sardenya després de la conquesta catalonaragonesa.

Tot això fa que el seu coneixement arquitectònic i ar-

**Jaume
Gost**

Compra - Venda Antiguitats

C/. Aragó, 310 Baixos (Palma)
Tels. 971 47 51 44 - 907 36 58 45

Castell de Santueri

seu nombre de cases va variar substancialment al llarg de la història sense perdre però la seva finalitat de vigilància del braç de mar entre Mallorca i Menorca, i refugi i defensa de la gent de dins les muralles i del raval en cas de perill. Perill que en aquest indret venia principalment de la mar.

Castell del Rei

Situat en alta muntanya contra la part de Catalunya. És probable que quan els sarraïns conqueriren Mallorca els pobladors cristians no volguessin rendir-se i es reti-

rassin a les muntanyes on s'alcen els tres castells roquers on devia haver-hi alguna fortificació. El 1231 es va firmar un acord entre Jaume I i l'infant Pere de Portugal on es pactà que el rei es reservava el castell reial de Ciutat, el d'Alaró i el de Pollentia. Pel que fa a la capella, sembla pel que diuen les fonts que ja existia el 1354. Al llarg de la seva existència, igual que la resta de castells, el del Rei ha sofert múltiples modificacions, restauracions i adequacions a les successives necessitats i esdeveniments històrics.

Castell de Santueri

La zona on s'alça el castell fou poblada des de molt antic (2000-1600 a C) com ho demostren les restes arqueològiques de la zona. Les proporcions dins el recinte documenten una possible ocupació romana. Durant la invasió dels sarraïns serví com a lloc de resistència dels darrers cristians. En el repartiment de les terres passà a ser de propietat de Nunó Sanç. Segons les fonts aquesta fortalesa estava dotada també d'una capella, ja l'any 1311. Per la seva ubicació, en diverses ocasions històriques funcionava com a talaia marítima. ♦

Muévete con Renault

Tres pilares muy importantes para que tu vida no se pare:

- Vehículo de Sustitución.
- Menú Amarillo sin cita previa.
- Servicio de Asistencia 24 horas.

Y muchos más servicios a tu disposición:

- Exposición: Vehículos Nuevos y Vehículos Ocasión.
- Servicio Post-Venta: con mecánica, electricidad y carrocería.
- Vehículos de demostración.
- Boutique Renault.

SERVICIOS RENAULT. Nos movemos para que no pares.

RENAULT

Agencia **RENAULT**
BARTOMEU JAUME NADAL s.a.

Ronda Migjorn, 123- Tel.: 971 66 01 40 / 971 66 00 41 - LLUCMAJOR

Sa penya d'es falcó

Llucmajor, a causa de l'augment de vehicles i de la mala gestió dels serveis municipals (arbres, reparacions, ordre...) s'està convertint en un poble la qualitat de vida del qual s'està degradant de cada dia més.

Posarem uns quant d'exemples, dels quals ens han informat ciutadans afectats.

- Són moltes les voravies del poble que tenen sobre la conducció de les aigües brutes una comporta de formigó. El sistemàtic aparcament de vehicles (cotxes, camions i furgonetes) sobre la voravia ha fet que al carrer Major, núm. 131, s'enfonsa la comporta amb el consegüent perill per als vianants. Si bé és veritat que a causa de les insistents demandes dels veïnats, la malifeta s'ha adobat en un relatiu termini de temps (uns quatre o cinc dies) no ho és menys que no s'ha pres cap mesura per aturar la causa. Els mateixos "passants" continuen aparcant sobre la voravia i a la part prohibida durant tot el mes, i a totes hores, sense que les queixes dels veïnats a cert directiu de les forces de l'ordre hagin estat ateses.

El que sí han fet qualche vegada és posar una multa a qualche resident al carrer que en dia primer o setzè no s'ha aixecat d'hora per canviar el cotxe de lloc. Cotxe que mai (els que viuen al carrer) no han deixat aparcats sobre la vo-

ravia ni a la banda contrària.

- L'altre dia de pagès, anant a la fira de Pollença i essent encara fresc l'atropellament que sofrí una nina a la Ronda Migjorn, quan travessava per un pas de zebra, el mussolet va observar i sentir que: a l'entrada d'Algaida, a la carretera d'Inca a Pollença, quan passa per Inca davant de l'Institut d'Ensenyament Secundari; i a Pollença, a la carretera que va al Port, hi ha uns petits balins que recorden, juntament amb les senyalitzacions pertinents, l'obligatorietat de reduir la velocitat.

El mussolet no sap si és legal o no, però sembla que en aquests casos els batles i/o direcció general de carreteres, s'han posat d'acord per evitar un mal major que el que els obstacles puguin causar als cotxes que circulen a excés de velocitat.

Tan difícil és a Llucmajor, ser com els altres, en allò que pot representar un bé comú com fàcil el deixar fer a uns pocs el que volen en perjudici de tots, sense prendre les mesures necessàries per corregir els perills???

- Al final del carrer d'en Batlet (Orient) hi ha un molí fariner, situat dins el casc urbà, el qual es troba aïllat de les construccions que l'envolten. Ara, al seu costat, s'ha fet una excavació per edificar-hi una finca de quatre plantes que llevarà tota la visual al molí i que per ventura tancarà fins i tot els finestrans que hi ha des de temps immemorials.

No seria necessari que en la modificació del pla urbanístic s'estudiassin una sèrie de molins que, per les seves característiques, emplaçament, estat de conservació, etc. gaudissin d'una certa protecció per part de l'administració local quan està succeint a altres indrets de les Illes???

- I ja que parlem d'Urbanisme. Vos heu fixat com és la part nova de s'Arenal, on viuen els treballadors? Els carrers són amples, els edificis deixen terrassa al carrer, permetent que passi la llum i no els facin ombrívols.

A Llucmajor, la bonança econòmica està disparant la construcció d'edificis alts, on per aconseguir uns pocs metres més s'edifica el cent per cent sobre la voravia, convertint-los en uns éssers estranys i antiestètics al mig de la tipologia de les cases que els envolten.

Són edificis que es regeixen per unes normes més pròpies de la dècada dels 70 que no de l'entrada del 2000. Són construccions que no desdirien gens si en lloc d'estar a un poble estassin en determinades barriades de Palma com a son Gotleu, Verge de Lluc o "Corea", per exemple. Són edificacions que com edificis singulars a un carrer són un "mal-te-toe-pestà" i si el creixement demogràfic del poble ho demana, i els edificis de tan mal gust en les façanes proliferen, haurem tornat fer amb Llucmajor el que ja férem amb s'Arenal: un poble lleig, sense caràcter, irracional i difícilment habitable. ♦

Funeraria

Mare de Déu de Lluc S.L.

A. SASTRE

C/ Revolta, 11.

Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

Amb la finalitat de poder prestar els serveis funeraris sense necessitat que la família s'hagi de molestar per ser ben atesa, tant a Palma com a Llucmajor, posam a la vostra disposició el telèfon de servei permanent: 971 62 01 46, i a Llucmajor vos atindrà personalment el nostre representant, al C/. Ciutat, 127-1r, Tel.: 971 66 18 62

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62

(Llucmajor)

Esports

Resultats de futbol

M. Rubí

Regional Preferente

Espanya 1 - 0 Andratx
Calvià 0 - 1 Espanya
Espanya 0 - 1 Llosetense
Alcúdia 0 - 1 Espanya

Juvenils

P. Pollença 1 - 1 Espanya
Vilafranca 5 - 0 Espanya

Cadetes

UD Poblera 4 - 5 Espanya

Espanya 6 - 2 Santanyí
Alcúdia susp. Espanya
Espanya 0 - 5 Campos

Infantils

Espanya 2 - 4 Escolar
Artà 2 - 2 Espanya
Espanya 4 - 0 Alaró
Campos 5 - 0 Espanya

Alevins

Espanya 3 - 0 Son Gotleu
R. Arenal 1 - 0 Espanya
Espanya 1 - 10 Manacorins
Coll Rebassa 0 - 5 Espanya

Alevins 2ª

Espanya 1 - 3 Escolar
Manacorins 6 - 1 Espanya
Espanya 3 - 1 Badia

Futbol 7

Porreres 2 - 2 Espanya
Espanya 2 - 2 Manacorins
Arenal 7 - 1 Espanya
Espanya 2 - 2 Campos ♦

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General (Igualatori)

Pediatría

Cardiologia i Aparell Respiratori

Aparell Digestiu

Anàlisis Clíniques

Cirurgia General

Nutrició i Dietètica

Dermatologia

A.T.S. (Infermeria)

LLUCMAJOR

HORARI:
de les 9'00 h.
a les 21'00 h.

IMEQBA
CAN PLANAS

Clínica Dental

Ortodòncia

Maxilo Facial

Psiquiatria

Psicologia

Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica

Ortopèdia

Rehabilitació i Fisioteràpia

Oftalmologia

R.X. Radiologia ...

Otorrinolaringologia

Podologia

Centre Auditiu

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - ASISA - IMECO CAJA SALUD
MEDIFIATC - GROUPAMA - NOVOMEDIC - ONCE - PREVIASA - SANITAS - VITALICI
L'ALIANÇA - WINTERTHUR - LA BOREAL - LESTRELLA - ALLIANZ-RAS - MUTUA D'ACCIDENTS:
FIMAC - FREMAP - ASEPEYO

Plaça d'Espanya, 56 - Tel.: 971 12 00 64 - Fax: 971 120 426

Infantil masculí

Guillem Oliver

Foto: C. Julià

Baix la tutoria de l'entrenador Miquel Gual i com a delegat el seu fill Joan, comencen els jugadors d'aquest equip a saber quin és el seu lloc dins de la canxa i com ha de ser el seu comportament en un partit per donar un màxim de rendiment tant en atac com en defensa.

Jugadors de primer i de segon any amb diferents conceptes i aptituds adequades per desenvolupar un bon joc han hagut de treballar fort per acoplar-se dins l'equip; ho estan aconseguint i de fet ja donen un rendiment bastant bo dins la seva categoria i dins el grup A. Tenint en compte que són nascuts els anys 86/87 estan en el punt més bo per completar l'aprenentatge esportiu, dins del món del bàsquet. El seu entrenador ho entén així i s'esforça en tot moment perquè els jugadors entenguin completament les seves indicacions i les jugades surtin perfectes. La companyonia entre els jugadors ajuda molt a una millor comprensió i adequació sobre el terreny de joc.

Fins ara han perdut pocs partits i duen una trajectòria ascendent. De bon segur que, tan els qui quedin com a segons any, com els que passaran a cadets la temporada que ve sabran aprofitar i posar en pràctica aquestes bones maneres en tot moment.

Els són: Tomeu Blanch, Toni Gamundí, Miquel A. López, Miquel A. Cardell, Tomeu Gual, M. A. Bibiloni, Toni Colomar, Joan M. Mut, Francesc Salvà, Xavi Cifre, Joan López, Pere J. Ferretjans i Dani Gálvez.

L'enhorabona a tot el conjunt i endavant!

Nota aclaridora sobre la fotografia publicada el passat mes de novembre: L'equip no és el de Benjamins com deïem, sinó el Mini. Els seus noms són: Carlos López, Adrià Alcalà, Eduard Mora, Esteve Cirerol, Pere Tomàs, Miquel Amer, M. A. Albertí, Dani Cifre, Xisco Mingorance, Biel Forteza, M. A. Vidal, M. A. Acosta i Toni Acosta.

Per cert que aquests no han perdut cap partit. Mem si continua la ratxa! Enhorabona! ♦

SPORTS

ca'n salom

Sabates

Infantil i juvenil

(Talles 18-40)

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Lluçmajor

LLUCMAJOR

SERVEIS

INFORMATICS S.L.

LL

C/. Major, 107 - 07620 - Lluçmajor

Tel./Fax 12.07.97 - Mòvil 909.78.42.20

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

Entre noltros

Dades extretes del registre oficial del Jutjat de Pau de Lluçmajor.

Naixements

- Pau Amengual Alzamora, fill de Joan i Maria Coloma, nasqué el 25-10-99.
- Ruth del Alba Sans Matamoros, filla de Gabriel i Idanis Dianella, nasqué el 26-10-99.
- Juan Olivares Sancho, fill de Juan Francisco i Francisca, nasqué el 30-10-99.
- Laura Oliver Fajardo, filla de José Luis i Rosario, nasqué el 4-11-99.
- María del Carmen Losa Herrera, filla de Leonardo i María Isabel, nasqué el 25-10-99.
- Marta Sánchez Pablo, filla d'Antonio i Rosa María, nasqué el 31-10-99.
- Pilar Adrover Gómez, filla de Pedro i Francisca, nasqué el 1-11-99.
- Lluís Barceló Fuster, fill de Pere Antoni i Antònia, nasqué el 6-11-99.
- Leonid Eurípides Moragas Enders, fill de Eurípides i Susanne Michaela, nasqué el 6-11-99.
- Marc Matamales López Goicoechea, fill de Rafel Galano i Felicidad, nasqué el 5-11-99.
- Antonio David García Martínez, fill de Jorito i María Isabel, nasqué el 12-11-99.
- Kristina Sánchez López, filla de Manuel i Esther Gemma, nasqué el 29-4-98.
- Joan Llobera Quesada, fill d'Antoni Joan i Maria Margalida, nasqué el 15-11-99.
- Aina Llobera Quesada, fill d'Antoni Joan i Maria Margalida, nasqué el 15-11-99.
- Lucía López Verdú, fill de Juan José i Dolores, nasqué el 20-11-99.
- Miquel Albert Rigo Gómez, fill de Gabriel i María Eulogia, nasqué el 19-11-99.
- Imanol López Morillo, fill de Manuel i María de los Angeles, nasqué el 18-11-99.

Matrimonis

- Fabio de Oliveira Silva i Carolina Ginart Hernández, es casaren el 29-10-99 al Jutjat de Pau.
- Eliseu Francisco Bibiloni Salom i María José Obrador Ramos, es casaren el 29-10-99 al Jutjat de Pau.
- David Bosch Pol i Mònica Gelabert Barceló, es casaren el 2-10-99 a l'Església de Ntra.Sra. de Gràcia.
- Angel Jurado Ortega i Beatriz Domínguez Márquez, es casaren el 23-10-99 a l'Església de Ntra.Sra. de Gràcia.
- Antonio Benítez Costa i Francisca Ramírez Rosse, es casaren el 6-11-99 a l'Església de Ntra.Sra. de la Lactància a S'Arenal.
- Juan Jesús Serna Santiago i María Angeles Calvillo Peris, es casaren el 30-10-99 a l'Església de Ntra.Sra. de la Lactància a S'Arenal.
- Joan Guillem Adrover Polo i Joana Maria Serra Vich, es casaren el 16-10-99 al Convent de St.Bonaventura.

- Bartomeu Adrover Guerrero i Cinthia Puñales Ferrari, es casaren el 12-11-99 al Jutjat de Pau.
- José Antonio Díaz Vacas i Sandra Patricia Segura Tabares, es casaren el 12-11-99 al Jutjat de Pau.
- Ginés García Montoya i María del Mar Franco Rivas, es casaren el 12-11-99 al Jutjat de Pau.
- David Morales Cadiñanos i Isabel Morata García, es casaren el 30-10-99 a l'Església de Ntra.Sra. de Gràcia.
- Juan José Lima García i Raquel Castro Chico, es casaren el 13-11-99 a l'Església de Ntra.Sra. de Lactància a S'Arenal.
- Enrique Ruiz González i María del Carmen Montes García, es casaren el 13-11-99 a l'Església de Ntra.Sra. de la Lactància a S'Arenal.
- Bernardo Ruiz Mejías i Rosa María Cobo Fernández, es casaren el 27-11-99 a l'Església de Ntra.Sra. de Lactància a S'Arenal.

Defuncions

- Jaume Clar Barceló, morí el 25-10-99 als 72 anys.
- Antònia Estelrich Nadal, morí el 5-11-99 als 82 anys.
- Hans Juergen Eckert, morí el 4-11-99 als 41 anys.
- María Purificación Busto Ramos, morí el 16-11-99 als 95 anys.
- Hermenegildo Díaz Rivero, morí el 14-11-99 als 60 anys.
- Bartomeu Clar Monserrat, morí el 15-11-99 als 49 anys.
- Jerònima Garcias Socias, morí el 26-11-99 als 81 anys.
- Pedrona Serra Carbonell, morí el 27-11-99 als 88 anys.
- Francisca Enseñat Bauzá, morí el 30-11-99 als 75 anys. ♦

45

*Brindem pels fruits obtinguts
amb la feina de tots*

Unió Mallorquina

Molts d'anys i Bones festes

Llorenç Mascaró

Sopa de lletres

10 compositors musicals

A	J	I	Y	C	N	E	V	O	H	T	E	E	B	B
Z	A	B	A	X	F	Z	B	I	C	E	V	H	A	M
Y	A	X	V	A	O	E	J	A	V	O	B	F	A	D
U	E	C	O	L	R	E	U	E	N	E	T	D	I	R
B	H	N	K	U	V	R	X	I	U	C	E	N	M	A
A	I	Y	A	C	F	U	N	S	O	T	A	S	T	J
O	L	F	Y	H	R	A	J	I	P	E	X	I	M	U
I	N	B	S	A	M	N	E	A	M	V	C	D	E	D
A	Q	E	U	H	H	T	S	R	O	S	S	I	N	I
L	C	U	K	U	E	D	F	N	M	L	S	R	I	O
E	U	A	R	B	H	L	A	C	L	E	I	U	M	P
G	R	E	B	R	E	V	J	L	I	S	O	G	O	A
B	A	I	G	O	I	B	S	O	F	X	A	L	Z	M

Solució del mes passat

- Voltor Negre
- Aligot
- Milana Reial
- Falcó
- Xoriguer
- Àguila Peixetera
- Arpella
- Eparver
- Corb

A causa de les queixes dels veïnats de la zona de Correus, ja s'havia demanat en reiterades ocasions, solució a la irregularitat i molèsties que produïa als vianants el fet d'haver convertit en magatzem particular la via pública, amb el perill que produïa tant per a qui circulava per la calçada com per a qui intentava (i moltes vegades no ho aconseguia) passar sobre la voravia.

L'atzar no ha volgut que hi hagi hagut un accident, que hagués pogut ser greu si en el moment de trabucar la plataforma hagués passat alguna persona a peu o en cotxe.

La culpa que fets com aquest passin és tant dels ciutadans, que no dubten a incomplir les ordenances municipals en qüestió d'aparcament i d'ocupació de la via pública, com dels nostres governants, els quals són tan efectius a l'hora de posar-se sota de gerents excel·lents, com ineficaços gestors a l'hora de posar ordre als carrers. ♦

PERRUQUERIA

Fina

C/. d'Es Vall, 49 Tel. 66 11 58

CLÀSSICS • NOVELTATS • IMPORTACIÓ

Teixits Llevant

Atenció Especial als Lluçmajorers

Plaça Barcelona, 2 (zona Es Fortí)
Tel.: 45 70 78 • PALMA

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

*Haz que nunca olvide
estas Navidades*

Un diamante es para siempre

OFERTA ESPECIAL

NADAL I REIS

Brillants i Diamants de
totes les talles, 1ª qualitat

Joies d'estil mallorquí
Ampli assortit de
pulseres, arracades,
anells, cadenes, etc.

Descomptes especials
en tots els articles de
Plata de 1ª llei:
Porta retrats, canelobres,
palanganes (totes les mesures),
gerros, bomboneres,
joiers, etc.

Bones Festes!

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

SEAT

**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.L.**

Ctra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

seatleon

NUEVO
LEON

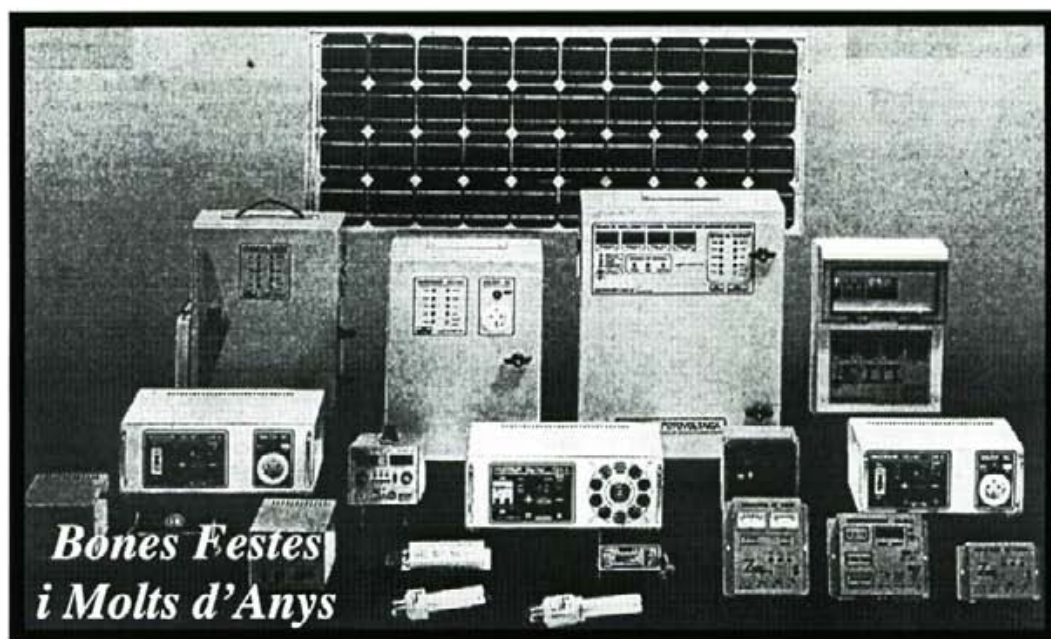

AUTO - ELECTRIC
Barceló
S.L.

AlliedSignal
AUTOMOTIVE
Bendix®

Ronda Ponent, 26 - Tel. 66 01 70

*Bones Festes
i Molts d'Anys*

Tot en Energia Solar i Automatismes Electrònics • Todo en Energía Solar y Automatismos Electrónicos